

**FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI
HÜSEYİN NİHAL ATSIZ'IN DİN VE TOPLUM
GÖRÜŞLERİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
HAZIRLAYAN
TOYGUN YILMAZ
DANIŞMAN
PROF.DR. EMİNE ÖZTÜRK
KARS 2019**

T.C.

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ'IN DİN VE TOPLUM GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Toygun YILMAZ

DANIŞMAN VE JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Emine ÖZTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi Ali FİDAN

Dr. Öğr. Üyesi Habib ŞENER

KARS 2019

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Toygun YILMAZ tarafından hazırlanan “*Hüseyin Nihal Atsız’ın Din ve Toplum Görüşleri*” başlıklı bu çalışma, .../.../2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından *Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı*’nda **Yüksek Lisans tezi** olarak **oy birliğiyle** kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan :Prof. Dr. Emine ÖZTÜRK İmza:

Üye : Dr. Öğretim Üyesi Ali FİDAN İmza:

Üye :Dr. Öğretim Üyesi Habib ŞENER İmza:

ONAY

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Yaşar KOP

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “*Hüseyin Nihal Atsız’ın Din ve Toplum Görüşleri*” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

SCIENTIFIC ETHIC STATEMENT

I declare that I complied with the rules of academic and scientific ethics from the proposal stage to the process of completion of the study titled (*Hossain Nihal Atsız’s Thoughts About Religion and Society*) as a Master Thesis I prepared, that I obtained all information in term Project with the framework of scientific ethics and traditions, that I showed sources to the each quotation I made directly or indirectly in this study I prepared as a term Project in accordance with the writing rules and works which I used have been shown in the bibliography.

14 / 06 / 2019

Toygun YILMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
KISALTMALAR	iii
GİRİŞ	1
1-Araştırmanın Konusu	3
2- Araştırmanın Amacı	3
3- Araştırmanın Metodu	3
4- Araştırmanın Modeli	4
5-Araştırmanın Problemleri.....	5
6-Araştırmanın Hipotezleri.....	5

1.BÖLÜM

ATSIZ DÖNEMİNDEKİ FİKRİ AKIMLAR

1.1 Türkçülük Akımının Kavramsal Çerçevesi.....	6
1.2 Türkçülük Akımının Tarihsel Arka Planı.....	8
1.3 Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Türkçülük Akımının Etkileri ve Sonuçları.....	16
1.4. Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülük Akımına ve Sosyolojik Olarak Doktrine Etkileri	18
1.5 Dünyada Türkçülük Akımının Etkileri ve Sonuçları	19

2.BÖLÜM

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ'IN HAYATI

2.1 Hüseyin Nihal Atsız'ın Biyografisi	21
2.2 Bir Düşünür Olarak Hüseyin Nihal Atsız.....	25
2.3 Hüseyin Nihal Atsız'ın Edebi Kişiliği.....	29

3.BÖLÜM

ATSIZ'IN DİN GÖRÜŞÜ

3.1 Hüseyin Nihal Atsız'ın Din ve Dini Değerlere Bakış Açısı.....	32
3.2 Hüseyin Nihal Atsız'ın Osmanlı ve Türk Tarihi Üzerine Araştırmaları	37
3.3 Türk Toplumunun Zihniyet Belirleyici Aktörü Olarak Hüseyin Nihal Atsız'ın Görüşleri.....	39

4.BÖLÜM

ATSIZ'IN TOPLUM GÖRÜŞÜ

4.1 Zaman ve Mekân Faktörü Açısından Sosyolojik Değerlendirmeler	42
4.2 Sosyo-Kültürel Faktörler Açısından Sosyolojik Değerlendirmeler	44
4.3 Ahlaki Çürüme Olgusunun Din Bağlamında Değerlendirilmesi.....	46
4.4 Hüseyin Nihal Atsız'ın İslâm Dinine Bakışı ve İslâmla İlgili Yorumları	50
4.5 Din ve Toplum İlişkisi Bağlamında Değerlendirmeler	52
SONUÇ.....	55
KAYNAKÇA	58
EKLER.....	62
EK:1- Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıldönümü ve Milli Kültür (Hüseyin Nihal ATSIZ)	62
EK:2- Türk Kara Ordusu Ne Zaman Kuruldu?	68
EK:3- 30 Ağustos ve Türk Ordusu	71
ÖZGEÇMİŞ.....	75

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİMDALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİMDALI
HÜSEYİN NİHAL ATSIZ'IN DİN VE TOPLUM GÖRÜŞLERİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
TOYGUN YILMAZ
PROF. DR. EMİNE ÖZTÜRK
2019 – III + 75

ÖZET

Hüseyin Nihal Atsız, Cumhuriyet tarihinin en değerli düşünürlerinden birisi olarak siyasi tarih çerçevesinde düşünceleri, fikirleri ve doktrinleri ile ilgili Türk toplumu üzerinde derin izler bırakmıştır. Cumhuriyet döneminde rejimin yeni yeni oturmaya başladığı bir dönemde, toplumsal olarak verdiği tepkiler ile de birçok politik faktör üzerinde bir etkiye sahiptir ve bu sebeple bu çalışmanın konusunu oluşturarak büyük bir öneme sahiptir. Cumhuriyet tarihinde Hüseyin Nihal Atsız'ın fikirleri ve düşüncelerinin toplumda benimsenmeye başladığı tarihten günümüze kadar Atsız hakkında birçok araştırma yazısı yazılmış, tezlerle savları desteklenmiş ancak din başta olmak üzere toplum ile ilgili görüşlerinde çoğu kez yanlış anlaşılmıştır. Bu tez çalışması kapsamında Hüseyin Nihal Atsız'ın din ve toplum görüşleri baz alınarak yapılacak incelemeler ile sosyolojik olarak yanlış anlaşılmış ve çarpıtılmış birçok görüşü açığa çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Din, Türk, Toplum.

UNIVERSITY OF KAFKAS
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
PHILISOPHY AND SCIENCES OF RELIGION DEPARTMANT
SOCIOLOGY OF RELIGION SCIENCE BRANCH
HOSSAIN NIHAL ATSIZ’S VIEWS ON RELIGION AND SOCIETY
TOYGUN YILMAZ
PROF. DR. EMİNE ÖZTÜRK
2019 – III + 75

ABSTRACT

Hüseyin Nihal Atsız, as one of the most valuable thinkers in the history of the Republic, has left a deep impression on the Turkish society regarding his thoughts, ideas and doctrines within the framework of political history. He has an impact on many political factors with his social reactions at a time when the regime is just beginning to settle in Republic period therefore he is the subject of this study and it is of great importance. Many research articles have been written about Atsız and their arguments have been supported from the date on which Hüseyin Nihal Atsız’s ideas began to be adopted in society until today in Republic period but his views on society, especially religion, are often misunderstood. Within the scope of this thesis Many of sociological misconceptions and distortions about him will be revealed with reviews which made by basing on Hüseyin Nihal Atsız's religion and society views.

Keywords: Republic, Religion, Turkish, Society.

KISALTMALAR

Bkz. : Bakınız

C. :Cilt

CHP : Cumhuriyet Halk Partisi

Çev. : Çeviren

s. : Sayfa

ss. : Sayfalar

SDÜ : Süleyman Demirel Üniversitesi

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

vd. : Ve devamı

yay. : Yayınları

Y.y. : Yüzyıl

GİRİŞ

Sanayi Devrimi ile beraber dünyada yaşanan büyük gelişmeler çerçevesinde, hemen her toplum büyük etkilere maruz kalmıştır. Sanayi Devrimi'nin getirdiği yenilikler ile teknoloji de hızla ilerlemiştir. Avrupalı devletler başta olmak üzere birçok devlet Sanayi Devrimi'nin etkilerini kendi lehine çevirmeyi başarmıştır. Karlofça Antlaşması sürecinden beri bir geri çekilme yaşayan Osmanlı Devleti ise diğer Avrupalı devletler gibi Sanayi Devrimi'nin etkilerini kendi lehine çevirmeyi başaramamıştır. Hem ülke içerisinde yaşanan huzursuzluklar, siyasi istikrarın bozulması, devletin batma noktasına gelmesi, hem de dışarıda yaşanan savaşlar ve toprak kaybı Osmanlı Devleti'ni çok kötü durumlara sokmuştur. Osmanlı Devleti'nde yaşanan toprak kaybı sadece Sanayi Devrimi ile ilişkilendirilemez. Milliyetçilik akımlarının artmasıyla çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde isyanlar baş göstermeye başlamıştır ve Osmanlı Devleti bir ideolojik kimlik arayışına girmiştir.

Osmanlı Devleti bürokrasisi içerisinde Jön Türklerin ve İttihat ve Terakki Partisi'nin ön plana çıktığı süreçte, Türkçülük ve ümmetçilik politikaları ağırlık kazanmıştır. İsyenların artması ve birer birer milletlerin bağımsızlıklarını ilan etmesi, Osmanlı Devleti bürokrasisini iki temel ideolojiye yönelmiştir. Sultan Abdülhamit döneminde ümmetçilik politikalarının uzun bir süre idare etmesi ancak sultanın tahttan indirilişi ve büyük devletlerarasındaki rekabet ile Türkçülük akımı neredeyse resmi ideoloji haline gelmeye başlamıştır.

İttihat ve Terakki Partisi içerisinde Enver Paşa öncülüğünde ön plana çıkmaya başlayan Türkçülük akımı ve Turan ideolojisi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar Osmanlı Devleti'nin Sultan Abdülhamit döneminden sonraki bürokrasisinde, devlet adamları içerisinde kilit rol oynayan üst düzey görevlilerin devleti yönetip şekillendirmesinde etkili olmuştur.

Türkçülük akımının etkisiyle 1. Dünya Savaşı'na giren Osmanlı Devleti, Sevr Antlaşması ile büyük bir bozguna uğramıştır ve Milli Mücadele döneminde dahi birçok yerde pasif kalmıştır. İttihat ve Terakki Partisi zamanında Türkçülük akımına duyduğu sempati ile ön plana çıkan birçok asker ve bürokrat Milli

Mücadele döneminde de kilit roller oynayarak Cumhuriyet döneminin temellerini atmışlardır.

Cumhuriyetin ilanı ile beraber birçok politika ve devrim, Osmanlılık ve ümmetçilik politikaları haricinde Türkçülük ideolojisi çerçevesinde şekillenmiştir. Harf Devrimi'nden Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun kuruluş aşamaları dâhil Türkçülük akımı ön plandadır. Cumhuriyetin kurulduğu yıllar itibariyle ideolojik olarak Türkçülük akımı, yeni yeni şekillenmeye başlamıştır ve bir ideoloji olarak henüz kuramsallaştırılmamıştır. Kavramsal çerçevesi ve tarihsel arka planı ile teorize edilmesi için Cumhuriyet tarihinin belirli dönemlerinde çalışmalar olmuştur. Mustafa Kemal'in yürüttüğü birçok çalışma, ölümünden sonra da devam etmiştir.

Cumhuriyet tarihinin tek partili döneminde yaşanan komünizm tehlikesi ile hilafeti savunan kesimin artması, Türkçülük akımını tekrardan ön plana çıkarmıştır. Bu noktada, Hüseyin Nihal Atsız karşımıza çıkmaktadır. Türkçülük akımının kavramsal çerçevesinden tarihsel arka planına kadar geniş kapsamda değerlendirilmesi; siyaset, ekonomi, hukuk ve din temelinde birçok kuram ve ideolojinin Türkçülük akımı ile karşılaştırılıp Türkçülük ideolojisinin bugünkü haline gelmesi ve bir ideoloji olarak birçok insan tarafından benimsenerek kitleleri etkisi altına almasında Hüseyin Nihal Atsız'ın etkisi büyüktür.

Komünist ideolojiyi benimsemiş olan yazar, bilim adamları ve sanatçılar ile teorik olarak birçok tartışmaya giren Atsız; Atsız'ın Sabahattin Ali ile sert tartışmalara girmesi örnek gösterilebilir; bu tartışmalardan beslenerek birçok noktada fikir edinmiş ve gözlemlerini gerek kitaplarında gerekse gazete yazılarında paylaşarak toplumsal olarak bir taban oluşturmaya başlamıştır. Bu sebeple çalışmanın ilk bölümünde ele alınması gereken husus, Türkçülük akımının kuramsal bazda ele alınması ve değerlendirilmesi ile Osmanlı Devleti'nden başlayıp tüm dünyaya olan etkisidir. Türkçülük akımının kuramsal bazda ele alınması ve değerlendirilmesi, çalışmanın ikinci bölümü olan Hüseyin Nihal Atsız'ın yaşamını değerlendirirken temel oluşturacaktır ve felsefi, tarihi ve sosyolojik olarak Atsız'ın görüşlerini analiz ederken hipotezlerini daha iyi görmemizi sağlayacaktır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde din faktörü ve Atsız'ın dini değerlere bakışı değerlendirilecektir. Atsız'ın Türk toplumunda en çok eleştirildiği nokta olan dini değerlere bakışı, diğer iki bölümde elde edilmiş analizler çerçevesinde değerlendirilerek dördüncü bölüme geçilecektir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde ise sosyolojik olarak birçok faktör gözetilerek dini ve ahlaki çürüme başta olmak üzere sosyo-kültürel olarak milli değerler ve devlete bağlılık konuları Atsız'ın görüşleri çerçevesinde değerlendirilecektir ve ideoloji bağlamında değerlendirdiği tüm görüşleri din ve toplum ilişkisi çerçevesinde değerlendirilerek sonuca gidilecektir.

Tüm çalışma boyunca emeğini esirgemeyen Prof. Dr. Emine ÖZTÜRK hocama teşekkürlerimi sunarım.

1-Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusunu, Türkçülük fikir akımının kuruluş ve bilhassa gelişim tarihinde önemli bir yeri olan ve ömrü boyunca bir adım geri atmaksızın hayatını Türkçülük fikir akımına vakfetmiş ayrıca bu uğurda pek çok acılara göğüs germiş bir fikir ve eylem adamı olan “Hüseyin Nihal Atsız'ın Toplum ve Din Görüşü” oluşturmaktadır.

2- Araştırmanın Amacı

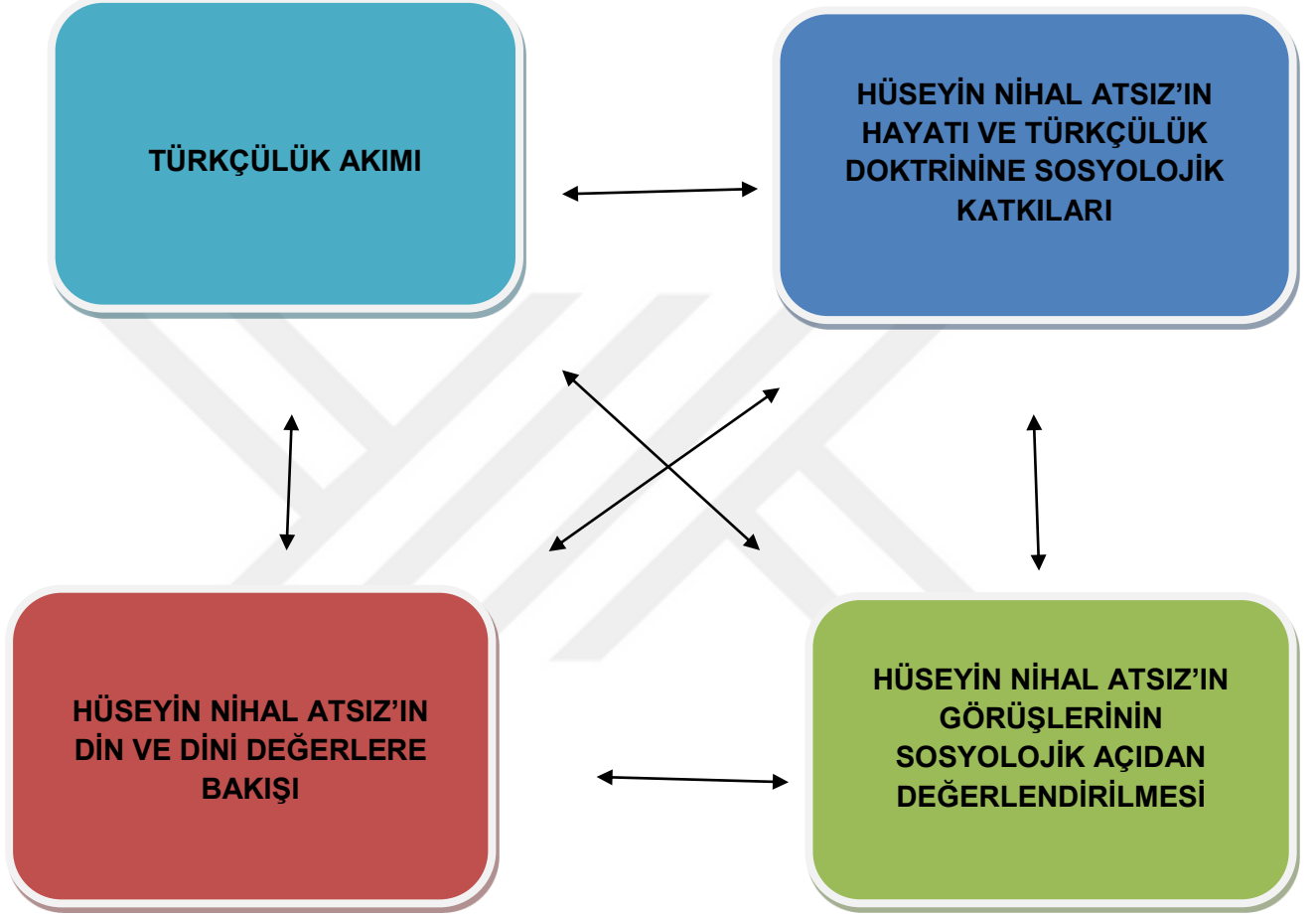
Bu araştırmanın amacı, araştırmanın konusu ifade edilirken de belirtildiği gibi ömrünü Türkçülüğe vakfetmiş olan “Hüseyin Nihal Atsız'ın Toplum ve Din Görüşü” nü bilhassa onun kendi kitaplarını temel alarak ortaya koymaktır.

3- Araştırmanın Metodu

Bu araştırma, araştırmanın amacı dile getirilirken de ifade edildiği gibi bilhassa başta Hüseyin Nihal Atsız'ın kendi kitapları olmak üzere onun hakkında yazılanlar da dâhil pek çok yazılı kaynağın taranması metodu ile yani belge tarama metodu diğer adıyla dokümantasyon metodu ile yapılmıştır.

4- Araştırmanın Modeli

Araştırmanın dört temel parametresi üzerinden oluşturulan modeli şekilde görüldüğü gibidir.

5-Araştırmanın Problemleri

Araştırmanın en temel üç problemi şunlardır.

1. Hüseyin Nihal Atsız'ın dine bakışı ve yaklaşımı tam olarak nedir ve nasıldır?
2. Hüseyin Nihal Atsız'ın topluma bakışı ve yaklaşımı tam olarak nedir ve nasıldır?
3. Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülüğe bakışı ve yaklaşımı tam olarak nedir ve nasıldır?

Araştırma bu sorular ve problemler çerçevesinde şekillenecektir.

6-Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri de aşağıdaki şekildedir.

1. Hüseyin Nihal Atsız'ın dine bakışı ve yaklaşımı dinin toplumun kurucu ve bütünleştirici ve sosyal değerleri nesilden nesile aktarıcı ve böylelikle dinin ahlaki kuralları düzenleyici din=ahlak diyebileceğimiz bir ahlaki faktör olduğu yönündedir.
2. Hüseyin Nihal Atsız'ın topluma bakışı ve yaklaşımı toplumun ve toplumsal yaşamın bir birey için kaçınılmaz ve gerekli olduğu ve bireyin toplumun bir parçası olarak ancak var olabileceği ve kökü derinde bir ağaç gibi insanın toplum toprağı üzerinde büyüdüğü yönündedir.
3. Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülüğe bakışı ve yaklaşımı ise Türk bireyinin veya gencinin üzerinde yaşadığı toplumsal toprağın Türkçülük toprağı olduğu yönündedir.

1.BÖLÜM

ATSIZ DÖNEMİNDEKİ FİKRİ AKIMLAR

1.1 Türkçülük Akımının Kavramsal Çerçevesi

Milliyetçilik akımları tarih boyunca dünyada birçok politik ve siyasi süreci şekillendirmiştir ve dünya tarihinde ideolojik olarak çok karmaşık bir zamanda teorize edilmiştir. İmparatorlukların yıkılış süreçlerinde büyük etkisi olan milliyetçilik akımlarının içerisinde Türkçülük akımı da dünya siyasetini şekillendiren milliyetçilik akımları arasındadır.

Her millet kendisine has bir kültüre ve bu kültür ile şekillenen bir geçmişe sahiptir. Bu ortak kültür ve geçmiş etrafında şekillenen ve birleşen gruplar ve topluluklar bir milleti meydana getirir. Dil, din, ırk gibi olgular da her milletin kendisine has kültür ve geçmişi etrafında şekillenerek milletleri diğer milletlerden ayıran ortak kültür bileşenlerini meydana getirmektedir. Türk milleti de tarih boyunca kendisine has kültürü ve geçmişi ile var olarak günümüze kadar gelmiştir. ¹

Dünya üzerindeki ideolojik akımların ortak özelliği bir birlik üzerine kurulmasıdır. Örnek vermek gerekirse din, ırk, politik görüş bu birliklere örnek gösterilebilir mesela Osmanlıcılık akımı sadece din üzerine değil çok farklı bileşenler üzerine kurgulanmış bir akımdır. Ancak milliyetçilik akımları farklı birliktelikler içermektedir. Bu noktada Türk milliyetçiliğinin ortaya çıkışı, dünyada milliyetçilik akımlarının giderek arttığı bir dönemde, Osmanlı aydınları içerisindeki üst düzey bürokratlar tarafından teorize edilmiştir ve kısa sürede yankı uyandırmıştır.

Milliyetçiliğin birçok farkı tanımı bulunmaktadır. Kimileri tarafından milliyetçilik vatanseverlik olarak algılanmaktadır ancak ideolojik olarak bu kadar basit değildir. Yine örnek vermek gerekirse milliyetçilik akımı bir ırkın veya milletin, üstünlüğü üzerine kurulmuş yoğun duygular olarak da tanımlanmaktadır ancak bu tanım da

¹ Mehmet Emin Bars, ‘‘Ziya Gökalp ve Türkçülük Üzerine Bazı Değerlendirmeler’’, **Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C:IV, Sayı: 2, ss. 38-51.

eleştirilmektedir. Milliyetçiliğin üzerinde en çok uzlaşılan tanımı, ideolojik anlamı ile modern çağın başlangıcı ortaya çıkmış olan siyasal ilkedir.²

Siyasal ilke tanımından hareketle, meşhur ideologlara göre Türk milliyetçiliği üzerine iki genel yorum bulunmaktadır. İlk yorum Ziya Gökalp'in yorumudur. Gökalp'e göre Türkçülük, Türkmen, Kürt, Çerkez vb., fark etmeksizin her milleti, grubu ve topluluğu Türk kimliği çatısı altında toplayarak din ve kültür de dahil olmak üzere birçok ortak noktada birleştiren bir akımdır. Yusuf Akçura'ya göre ise Osmanlı Türkleri ve dünya üzerindeki bütün Türklerin siyasi, kültürel ve dini olarak tek bir çatı altında toplanmasıdır. Pantürkizm akımının da kavramsal çerçevesi bu bağlamdadır.³

Dünyada milliyetçilik akımlarının hızlanması ile bazı Türk aydınları tarafından Türk kültürü ve mitolojisi üzerine araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu durum Türkçülük akımının kavramsal çerçevesinin oluşmasını sağlayan iki önemli dayanaktır. Bu noktada Osmanlıcılık akımı örnek gösterilebilir.

Osmanlıcılık akımı etkisiyle birçok noktada Türk kültürü ve kimliği yok sayılmıştır. Çünkü Türk kültürünün araştırılması ve ideoloji haline gelmesi, Osmanlı Devleti'nin resmi ideolojisinin değişmesine neden olacaktı. Bu nedenle Osmanlı aydınları arasında Türkçülük akımı nedeniyle çok sert tartışmalar yaşanmıştır. Bizzat Türkçülük akımını savunan aydınlar arasında da tarihi karmaşalar yüzünden birçok tartışma meydana gelmiştir.

Türk kimliği üzerine geliştirilmeye çalışılan Türkçülük akımı ile bugün halen devam eden tartışmalar bulunmaktadır. Sadece Türkiye değil dünyada da Türklerin ve Tatarların özdeşleştirilmesi, özellikle yabancıların Türkler ve Moğolları aynı millet olarak görmeleri devam eden tartışmalara örnek olarak gösterilebilir.⁴ Milletlerin, kavimlerin veya toplulukların dil, din ve genetik olarak birbirlerine yakın öğelerinin bulunması aynı milletler olduğu anlamına gelmez. Zira Türk

² Yavuz Çilliler, "Modern Milliyetçilik Kuramları Açısından 19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu Fikir Akımları", **Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)**, C.:10, Sayı/Issue: 2, Yıl/Year: 2015, ss. 45-65.

³ Çilliler, "Modern Milliyetçilik Kuramları Açısından 19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu Fikir Akımları", ss. 45-65.

⁴ Yusuf Akçura, **Türkçülüğün Tarihi Türklük Fikri**, Türkçülük Cereyanı, İstanbul, Türk Ocakları, Hazırlayan Erol Kılınç, Ötüken Yayınları, ss. 10-25.

kimliği Kazakları, Türkmenleri, Azerileri, Kırgızları ve Tatarları da içerisinde alan ve tüm bunları kapsayan bir kimliktir. Bu açıklamadan hareketle, günümüzde halen bu konuya dair tartışmalar devam etmektedir. Özellikle Türkler ve Moğollar arasındaki ilişki halen kesin bir açıklığa kavuşturulamamıştır.

Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülük tanımı da kayda değer bir tanımdır. Atsız, Türkçülüğü “tarihi mirasları da dâhil olduğu halde bütün Türkleri bir devlet halinde birleştirmek ülküsüdür ve her ülkü gibi nesillere bakan, kan ve can vergisi isteyen, gönüllere heyecan katan bir inançtır” şeklinde yorumlamıştır ve Türkçülük akımında ülkü idealinin temelini ahlak olgusunu koyarak Türkçülüğü idealize etmiştir.⁵

Tüm bu açıklamalardan hareketle Türkçülük akımı, tarihin akışı içerisinde büyük bir öneme sahip olan Türk ırkının kültürü, ortak dil, din ve genetik özellikleri başta olmak üzere birçok öğeyi kapsayan ideolojik bir akımdır. Bu çerçevede araştırılması gereken Türk milletleri içerisinde milliyet fikrinin oluşması, bu oluşumu sağlayan tarihsel olaylar ve koşullar ve Türklerin milliyetçilik akımı ile diğer milletlere göre üstünlüklerini ve ayırıcı özelliklerini belirleyen unsurlardır. Yapılacak olan bu araştırma, Türkçülük akımının bir ideoloji haline gelerek zaman içerisinde nasıl resmi ideoloji haline gelerek hâkimiyet alanını genişlettiğine dair açıklamalar için bir ön inceleme niteliğindedir.

1.2 Türkçülük Akımının Tarihsel Arka Planı

Türkçülük akımının tarihsel arka planının büyük bir titizlikle incelenmesi gerekmektedir. Çünkü ideolojik ve siyasi olarak yanlış yorumlanan bilgiler ihtilaflara yol açabilecek derecede hassas bir konudur. Bu nedenle Türkçülük akımının tarihsel arka planı incelenirken Osmanlı Devleti'nden önceki Türk devletlerinin de incelenmesinde fayda vardır ancak temel olarak Osmanlı Devleti'ndeki sürecin esas alınması gerekmektedir.

Osmanlı Devleti'nin dışı kapalı olmasının yavaş yavaş kırılması ile Osmanlı Devleti'nde dönüşümler meydana gelmeye başlamıştır. Bu dönüşüm ilk büyük

⁵ Sakin Öner, **Nihal Atsız**, 100 Büyük Edip Şair Dizisi, Toker Yayınları, 1977, s. 59.

etkilerinin Tanzimat ile görebilir. Tanzimat fermanının ilanı ile beraber Osmanlı Devleti'nde ideolojik, askeri, siyasi ve kültürel alanda bir dönüşüm başlamıştır.

Osmanlı Devleti'nde isyanların artması ve milletlerin bağımsızlıklarını iddiası ile devletin ülkenin birçok yerinde isyanlarla boğuşması, milliyetçilik akımlarının artmasını artırmıştır ve ideolojik olarak Osmanlı bürokrasinin şekillenmesini sağlamıştır ve Türkçülük akımı üzerinde etkilere sahiptir.

Türkçülük akımının şekillenmesinde Osmanlı Devleti'ndeki isyanlar ve edebiyattaki gelişmeler çok etkili olmuştur. Osmanlı bürokrasisindeki birçok aydın araştırmalara başlamıştır ve edebiyatta Türk dilini sadeleştirme çabaları Türkçülük akımı için bir basamak olmuştur.

Yazı dilinin sadeleştirilmesi yolunda ilk girişim olarak Mustafa Reşit Paşa'yı gösterebiliriz. Türk diline karşı duyulan ilgi, zamanla konuşma ve yazı dili arasındaki ikiliğini ortadan kaldırma çabasına dönüşmüştür ve hem Türk dilinin Arapça ve Farsça etkisinden uzaklaştırılması hem de edebiyat camiasının bu konudaki çabaları etkili olmuştur. Avrupa toplumlarındaki oryantalizm çalışmalarının yanı sıra kurulan Türkoloji kürsüleri ile tarihsel anlamda yapılan çalışmalar, Osmanlı Devleti'ndeki en büyük eksikliklerden birisi olarak gösterilen tarih çalışmaları için birer kaynak olmuştur.⁶

Avrupa'daki Türkoloji kürsülerindeki çalışmalar, Türk aydınları tarafından çevrilmiş ve yayımlanarak halka sunulmuştur. Türk kimliği üzerindeki hayranlık uyandırıcı çalışmaların sayıca fazla olması, Osmanlı Devleti'nin ideolojisi haricinde başka bir milli şuurun oluşması için dayanak olmuştur. Türk kültürüne duyulan saygı ve hayranlık uyandırıcı eserlerin olması ve özel kürsülerin oluşturulması, Osmanlı Devleti'nde Batı toplumları karşısında yaşanan eziklik ve geri kalmışlık duygularının azalmasına sebep olmuş ve bu noktada tarih araştırmaları artarak Osmanlılık ve Ümmetçilik akımlarından ziyade Türkçülük akımı, Jön Türkler; Jön Türkler üzerine Batıcılık akımı üzerine birçok ihtilaf bulunmaktadır; İttihat ve Terakki Partisi ve Osmanlı aydınları tarafından yavaş yavaş devletin resmi ideolojisi haline gelmeye başlamıştır.

⁶ Meltem Zorlu, Türkçülük Temelinde Türkiye Cumhuriyeti'nin İdeoloğu Ziya Gökalp, **Yüksek Lisans Tezi**, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum 2018, s. 19.

Avrupa’da Türk kimliği, dili ve kùltürü üzerine yapılan çalışmaların başlangıcı olarak 1832 yılında Arthur Lumley Davids’in Türk Dili Grameri adlı çalışması referans gösterilebilir. Türk aydınları tarafından yapılan çalışmaları da aşağdaki gibi sıralayabiliriz:⁷

- i. Ahmet Vefik Paşa’nın Lehçe-i Osmanî(1873-1876)**
- ii. Süleyman Paşa Tarih-i Âlem(1874)**
- iii. Süleyman Paşa Sarf-ı Türkî(1875)**
- iv. Kamus-i Türkî (1900)**
- v. Bursalı Tahir Türklerin Ulum ve Fünuna Hizmetleri(1911)**

Avrupa’da, Balkanlar’da ve Rusya’da yükselen milliyetçilik akımları ve Osmanlı Devleti’nden yavaş yavaş kopmaya başlayan milletler ile tarihin seyri içerisinde gelişen olaylar çerçevesinde Osmanlı bürokrasisi içerisinde Türkçülük akımı ve Turan ülküsü ideali giderek yaygınlaşmaya ve devlet kadrolarındaki bürokratların bu çerçevede şekillenmesine ve ayrıca Ümmetçilik, Osmanlılık gibi akımların giderek etkisinin azalmasına neden olmuştur.⁸

Osmanlı Devleti’nin hâkimiyet kurduğu topraklardaki ilk milliyetçilik hareketleri, Balkanlar’da patlak vermiştir. Fransız İhtilali’nin tüm dünyayı etkisi altına alması ile Osmanlı Devleti içerisindeki etnik gruplar güçlenerek bağımsızlıklarını kazanmaya başlamıştır. Balkan Savaşları ile hazırlanan zemin 1829’da Yunanistan, 1878 yılında Sırbistan, Romanya ve Karadağ ile 1908’de Bulgaristan’ın bağımsızlığını ilan etmesiyle devam etmiş ve son olarak 1912’de Arnavutluk’un bağımsızlığını ilan etmesi ile devlet bugünkü doğal sınırlarına çekilmiştir.

Yapılan araştırmalara göre Osmanlı Devleti’nde milliyetçilik akımının etkilerini azaltmak ve zamanla önlemek için Osmanlılık akımı güçlendirilmeye çalışılmıştır. Ancak değişen dünya düzeni ve artık yüzyıllar öncesinin ideolojilerinin dünya düzenine ayak uyduramaması nedeniyle Osmanlılık akımı, halk tabanında beklenen etkiyi yaratmamıştır. Ümmetçilik akımı da halifeliğin Osmanlı Devleti’nde olmasına rağmen gerekli etkiyi gösterememiştir. Bu çerçevede Türkçülük akımı giderek güçlenmiştir ve kesin olarak bir ideoloji tanımı

⁷ Zorlu, Türkçülük Temelinde Türkiye Cumhuriyeti’nin İdeoloğu Ziya Gökalp, s. 38-40.

⁸ Zorlu, Türkçülük Temelinde Türkiye Cumhuriyeti’nin İdeoloğu Ziya Gökalp, s. 43.

verilememesine rağmen Osmanlı Devleti'nde Meşrutiyet sürecinde neredeyse tüm devleti ve dış siyaseti yönetmiştir. İttihat ve Terakki Partisi bu konuda referans gösterilebilir.

İttihat ve Terakki Partisi, Türkçülük akımının şekillenmesinde en çok ön plana çıkan politik oluşumdur. Devletin ve dış siyasetin yönetiminde zaman içerisinde tüm otoriteyi eline alan parti, padişahı ve padişah etrafında şekillenen bürokrasi üzerinde hâkimiyet kurarak devlet nezdinde büyük ve etkili kararlar almıştır.

İttihat ve Terakki Partisi, resmi ideolojisi çerçevesinde amaçlarını gerçekleştirmeye çalışırken çoğu kez önü kesilmiştir. Bu noktada padişah ve halife II. Abdülhamit'i örnek gösterebiliriz. Otoriteyi katı bir güçle eline alan sultan, Türkçülük akımı çerçevesinde şekillenen milliyetçi ve meşrutiyetçi zeminde gelişen fikirlere karşı net bir tavır takınmıştır. Hâkimiyet alanı giderek zayıflayan ve sürekli toprak kaybeden devletin kalan son topraklarını elde tutmak çabasıyla hareket eden sultana karşı meşrutiyetçi zemini tekrar oluşturmak ve Turan ülküsünü hayata geçirmek isteyen parti yönetimi ve bürokratları, sultan iki birçok kez politik anlamda güç savaşına girmişlerdir. Partinin milliyetçilik üzerine olan çalışmalarını gören azınlıklar bu durumdan faydalanmak için partiyi desteklemişlerdir. Sultan ve partinin üzerinde hemfikir olduğu alanlardan birisi de azınlıkları elde tutmak ve Osmanlı Devleti'nin elinde kalan topraklarını iyi yöneterek birlik ve bütünlüğü sağlamak olmuştur.⁹Bu noktada güçler arasındaki ortak noktalardan hareketle Atsız'ın sultan hakkındaki görüşleri de kıymetlidir.

Hüseyin Nihal Atsız, Sultan II. Abdülhamit'e Gök Sultan diyerek yücelten bir düşünürdür. Düşürün sultanı yüceltmesinde birçok faktör etkilidir. Bu faktörlerin başında, sultanın mücadeleci kişiliği, tüm zorluklara ve toprak kayıplarına rağmen devleti çok uzun yıllar ayakta tutabilmesi ve merkezi otoriteyi sağlayarak sömürgeci güçleri devletten uzaklaştırmasıdır. Bunun yanı sıra Filistin meselesinde Yahudilere olan net tavrı, Ermeni ve Rum isyanlarında devletin savunma reflekslerini çok iyi bir şekilde organize ederek isyanları bastırması ve devlet kontrolü altına alması ve ayrıca geniş kitleleri kontrol edebilmesi düşünürün sultanı

⁹ Yaşar Semiz, "İttihat ve Terakki Cemiyeti ve Türkçülük Politikası", **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 2014, s. 223.

övmesindeki diğer faktörlerdir. Düşünür, kendi ifadeleri ile sultan hakkında şu yorumu yapmıştır. “Toplumun en büyük haksızlığa uğramış tarihî şahsiyetlerinden biri, II. Abdülhamid’dir. Kendisinden önceki devirlerin ağır yükünü omuzlarında taşıyan, en güvенеbileceği adamların ihanetine uğrayan ve dağılmak üzere olan içi dışı düşman dolu bir imparatorluğu 33 yıl sırf zekâ ve hamiyeti ile ayakta tutan bu büyük padişah katil, kanlı, müstebit, kızıl sultan, cahil ve korkak olarak tanıtılmış, daima aleyhinde işleyen bu propagandanın tesiriyle de böyle tanınmış talihsiz bir insandır.”¹⁰

İttihat ve Terakki Partisi’nin resmi ideolojisini tek bir bağlamda yorumlamak imkânsızdır. Kendi içerisinde birçok mekanizmayı, ideoloji karmaşasını ve düşünceyi barındırmaktadır. Birçok akımı beraberinde savunan aydınlar ve yazarlar olmasının yanı sıra sadece tek bir akımı savunup diğer akımlara tavır alan ve onlarla mücadele eden aydın ve yazarlar da bulunmaktadır. Bu çerçevede net bir tanım yapmak zordur ancak parti genel olarak Turan ülküsü üzerine yoğunlaşmıştır ve Türk milli şuurunu, kimliğini, dilini ve kültürünü ön plana çıkararak hareket etmiştir ve Milli Mücadele’den sonraki devlet ideolojisini şekillendirmiştir.

Türkçülük akımı için sultan II. Abdülhamit’in tahttan indirilmesi bir milat olmuştur. Meclisin fesih edilmesi, Osmanlı Devleti’nin sürekli toprak kaybetmesi ve İstibdat Dönemi siyasi atmosferi içerisinde sultan oldukça tepki toplamıştır. Güçlenen parti etkisini giderek artırarak güçlenmiştir. Sadece politik alanda değil iktisadi ve kültürel alanda da projeleri olan parti bu şekilde devlet yönetiminde sözünü geçirmeye başlayarak baskıyı kırmıştır.

İttihat ve Terakki Partisi’nin iktisadi anlamda ön plana çıkan projeleri ve yaklaşımları şu şekildedir: ¹¹

- i. İktisadi anlamda bir Türk burjuvazisinin oluşturulması.**
- ii. Kapitülasyonlar hakkında düzenlemeler.**
- iii. Devlete hizmet edecek milli iktisatçıları yetiştirmek.**

¹⁰ Mehmet Bulut vd., **Sultan İkinci Abdülhamit Dönemi**, İZÜ Yayınları NO: 26, İstanbul, 2019, s. 9-10.

¹¹ Yaşar Semiz, “İttihat ve Terakki Cemiyeti ve Türkçülük Politikası”, ss. 236-238.

iv. Savaş değil sermayenin ülkeyi kalkındıracağına dair inançtan hareketle milli ekonomi politikaları oluşturmak, fabrikalar kurularak tüm sermayenin millileştirilmesi.

Yukarıda açıklanan yaklaşımlar çerçevesinde İttihat ve Terakki Partisi'nin devlet yönetiminde baskın olmasının sebepleri arasında sadece politik anlamda Türkçülük akımının etkisi yoktur. Zaman içerisinde güçlenen parti, ülke için her anlamda bir alternatif haline gelmeye başlamıştır. II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesi ile devleti yöneten padişahlar, sadece bir figür olarak kalmıştır ve İttihat ve Terakki Partisi bürokratları, cumhuriyetin ilanına kadar Türkçülük devlet politikası ile devleti yönetmiştir. Osmanlı Devleti'nin 1.Dünya Savaşı'na girmesindeki en büyük etkenlerden birisi parti içerisindeki etkin bürokrat ve siyasetçiler ile devlet yönetiminde söz sahibi olan Türkçü ideolojiyi benimsemiş bakanlardır.

Osmanlı'da modernleşme hareketi ile cumhuriyetin ilanına kadar olan süreçte, Türkçülük akımı çerçevesinde birçok dönüşüm meydana gelmiştir ve bunun hem Osmanlı Devleti ve Türkiye'de hem de dünyada çeşitli yankıları olmuştur. Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Türkçülük akımının etkileri ve sonuçlarının incelenmesi, Türk milliyetçiliğinin oluşumu ve gelişiminin anlaşılması için bir zorunluluk teşkil etmektedir. Bu çerçevede tarihsel verilerden de yararlanılarak yapılan incelemeler, Hüseyin Nihal Atsız'ın etkilendiği noktalar ve referans verdiği oluşumları görmemiz için faydalı olacaktır.

Tüm bağlamlardan hareketle Türkçülük akımı genel hatları itibariyle değerlendirildiğinde Türkçülük akımı ne sağ ne de sol akım olarak değerlendirilmektedir. Türkçülük sağcılık ya da solculuk gibi zayıf kavramlarla değerlendirilemeyecek kadar yüksek ülküye sahip bir akımdır. Bu noktada Mustafa Kemal Atatürk referans gösterilebilir. Çünkü Mustafa Kemal Atatürk, Osmanlı Devleti'ndeki görevleri de dâhil olmak üzere ilerici ve aydınlık görüşleri ile ideolojik olarak toplumda Türkçülük akımını uygulamaya koyan en son şahsiyetlerden birisidir ve kendisi tarihteki en büyük Türkçü olarak nitelendirilmektedir. Atsız'ın Atatürk'le ilgili tüm düşüncelerini en berrak şekilde öğrenebileceğimiz satırları ilişikteki satırlarıdır.

“Mustafa Kemal Paşa iyi bir kumandan, ondan daha üstün olarak da dâhi bir siyaset adamıdır. Dağınık ve işgal altındaki Türkiye’yi birleşik olarak kurtarmak için başvurmadığı tertip, girmediği kalıp kalmamıştır. Usta bir satranççı yahut damacı nasıl on hamle, on beş hamle, hattâ yirmi hamle ilerisini görerek ve düşünerek ona göre taş sürerse, Mustafa Kemal Paşa da Yunanlıların ne kadar asker çıkarılabileceğini, İngiltere’nin onları nereye kadar destekleyeceğini, Fransa ile İtalya’nın ne zaman İngiliz menfaati aleyhine gizlice çalışacağını isabetle tahmin ediyor, Türkiye’nin depolarında kaç askeri silâhlendirilecek kadar tüfek ve cephane bulunduğunu biliyor, yeni çıkan komünizmden de İngiltere aleyhine ne şekilde faydalanacağını hesaplıyordu. Komünizm, ilk çıktığı sıralarda insanlar için meçhul bir fikirdi, bütün milletlere hürriyet vaat etmesi dolayısıyla çok taraftar toplayacağı belliydi. İlk bakıştan görünüşü çekici idi. Fakat Mustafa Kemal Paşa, hakkında bir şey bilmediği, belki adını bile ilk defa işittiği komünizme uluorta kapılacak bir insan değildi. Ankara’da ki Rus elçiliği mensuplarının komünizm propagandası yaparak taraftar kazanmaları da gözünden kaçmıyordu. Bu sebeple kendisi bir Komünist partisi kurarak başına kendi adamlarını geçirmeğe ve bütün komünistleri bir araya toplayarak sıkı kontrol altında bulundurmağa karar verdi. Karar başarı ile tatbik edildi ve Moskova’dan gelen şiddetli propaganda önlendikten sonra da parti lağv olundu. Mustafa Kemal Paşa maksadını herkesten o kadar gizliyordu ki başlangıçta en yakın arkadaşlarından birisi olan Refet Paşa’ya bile bunun bir danışıklı dövüş olduğunu söylememiş, hatta komünizme samimî taraftar olduğunu göstermek için bir gün Vekiller Heyetine: "Yarın komünizm ilân edeceğiz" diye bir de sürpriz yapmıştı. Bu sürpriz, ilk şaşkınlıktan sonra Refet Paşa ile doktor Rıza Nur Beyin şiddetli muhalefetleri yüzünden boşa çıkmıştı. Hiç şüphesiz, Mustafa Kemal Paşa’nın maksadı gerçekten komünizm ilânı değildi. Bu bir numara idi. Bolşevik casuslarının, kendisi tarafından böyle bir teklif yapıldığını, fakat vekillerin karşı koymaları yüzünden teklifin başarısızlığa uğradığını öğreneceklerini biliyordu. Bolşeviklerin

güvenini kazanarak onlardan yardım koparmak, bir de Mustafa Kemal varken ayrıca Türkiye üzerinde uğraşmanın lüzumsuzluğunu telkin için böyle yapıyordu. Mustafa Kemal Paşa, siyasî dehası ile Rusları kündeden attı. Fakat komünist partisinin faaliyet gösterdiği kısa süre içinde komünistler de Türkiye'de bazı subaşlarına yerleşebildiler.”¹²

Temelde Atsız'ın Atatürk ile ilgili görüşleri bu şekildedir. Hüseyin Nihal Atsız ise onun yolundan giden en iyi öğrencilerinden birisi olmuştur. Türkçülük ile adeta özdeşleşen Atsız, Türkçü ideolojiyi yeni nesli Türk gençlerine aşıl原因an önemli bir şahsiyettir.

Türkçülük akımının bir ideoloji haline gelmesi hem Türk tarihi hem de dünya tarihi için bir dönüm noktası olmuştur. Bu durumun felsefi ve tarihsel arka planına bakıldığında birçok faktör göze çarpmaktadır. Bu faktörler ana hatları ile şöyle sıralanabilir:

- i. Avrupa'da oryantalizm ve Türkoloji çalışmalarının artması.**
- ii. Fransız İhtilali.**
- iii. Rusya'dan Gelen Türk nüfusu.**
- iv. Osmanlı Devleti'nin çöküşü ile beraber devleti ayakta tutmak için yeni arayışlara girilmesi.**
- v. Osmanlıcılık ve Ümmetçilik gibi akımların etkisini yitirmesi.**¹³

Büyük filozof İbn-i Haldun'un "Mukaddime" adlı eserindeki derin analizlerine göre devletleri insanlar var ettiği için devletler de tıpkı insanlar gibidir. Devletlerin de bir ömürleri vardır, keza medeniyetlere de ömür biçilmektedir. Dönemi sonra eren devlet ya da medeniyetin üzerinde başka devletler ve medeniyetler yükselir. Bu noktada Osmanlı Devleti'nin çöküşü ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu da

¹² Hüseyin Nihal Atsız, "CHP'nin Türkçülere ve Komünistlere Karşı 1944'ten Evvel Tutumu", **Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferleri**, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 210-211.

¹³ Çolak, "Türk Siyasal Hayatında Türkçülük Fikrinin Gelişmesine Yol Açan Etkenler", ss. 64-68.

filozofun değindiği gibi olmuştur. ¹⁴ Yıkılan Osmanlı Devleti'nin yerine temelleri daha sağlam ve etkin bir Türk Devleti olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin çöküşüne yakın birçok ideoloji ve akım ortaya çıkmıştır. Birçok metotla birçok akımın pratik modelleri yapılsa da resmi ideoloji olarak Türkçülük akımı ön plana çıkmıştır. O zamanki dünya siyasetinin şartları da bunu gerektirmiştir. Balkan Savaşları sırasında ortaya çıkan kargaşa ortamı, Rum ve Ermenilerin Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmaları ve çetelerin kurulması ve Ortadoğu'da baş gösteren Arap isyanları ve İngilizlerin kışkırtmaları neticesinde Baticılık, Ümmetçilik ve Osmanlılık gibi birçok akımın etkisi ortadan kalkmıştır ve Türkçülük birçok aydın, devlet adamı ve bürokratlar ile resmi ideoloji haline getirilmiştir. Ancak diğer akımlar tamamıyla reddedilmemiştir çünkü İslâm dininin Türk toplumunda çok baskın olması nedeniyle Türkçülük ve Ümmetçilik, zaman zaman ise Osmanlılık akımları paralel bir şekilde siyasete dahil edilmiştir.

Osmanlılık ve Ümmetçilik akımlarının resmi olarak bitişi ise Milli Mücadele sonrası oluşan siyasi atmosferde gerçekleşmiştir. İkinci Meşrutiyet döneminde, zaten etkisini kaybeden bu akımlardan umut kesilmiş ve Türkçü politikalar neticesinde Osmanlı Devleti, 1.Dünya Savaşı'na girmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ve sonrası dönemde de Türkçülük akımı, Türkiye Cumhuriyeti'ni şekillendirerek günümüze değin etkin olmasını sağlamıştır.

1.3 Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Türkçülük Akımının Etkileri ve Sonuçları

Rusya'nın hem Çarlık Rusya'sı döneminde hem de Bolşevik devriminden sonra izlediği yayılcı politika, Osmanlı Devleti'ne binlerce Türk göçmenin gelmesini sağlamıştır. Rusya'nın Panslavizm politikasına karşı bir tepki geliştiren Türkler, kendi kimliklerini ve benliklerini korumaya çalışmışlardır. Bu çerçevede Avrupa'daki Türkoloji çalışmaları ve Türk aydınlarının Türk etnik kimliğine yönelik çalışmaları ve Rusya'daki baskı Türk kimliğinin daha çok sahiplenilmesine ve etki alanının artmasını sağlamıştır. Yusuf Akçura da Rusya'dan göçen bir aydın

¹⁴ M. Cengiz Yıldız, "Osmanlı'nın Son Dönemindeki Üç Düşünce Akımının Sosyolojik Analizi: Batılılaşma, İslamcılık Ve Milliyetçilik", **SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 4, 1999, ss. 279-301.

olarak Türkçülük akımı üzerinde ciddi etkilere sahiptir ve bu akımın öncülerinden birisi olmuştur. Türk siyasi tarihinde aristokrat olarak nitelendirilen Yusuf Akçura, Türk kimliği, ülküsü ve tarihi üzerinde ciddi araştırmalar yaparak Türkçülük akımını geliştirmiştir.¹⁵

Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu ve Hüseyinzade Ali ve Sadri Maksudi Arsal, Zeki Velidi Togan gibi göçmen aydınlar ve Ziya Gökalp gibi Osmanlı aydınlarının birçok noktada ortak düşüncelere sahip olması, birçok derneğin ve teşkilatın kurulmasını sağlamıştır. Bu çerçevede, Türkçülük akımının artması ve halk nezdinde taban bulması kolaylaşmıştır. Zeki Velidi Togan, Hüseyin Nihal Atsız'ı etkileyerek birçok anlamda düşüncelerinin oluşmasında etkili olmuştur. Hüseyin Nihal Atsız ise Cumhuriyet döneminde aldığı altyapı ile Türkçü mücadeleyi yaşamının sonuna kadar devam ettirmiştir. Bu noktada, Hüseyin Nihal Atsız'ın "Zeki Velidi Togan'ın Tarihçiliği" adlı çalışması referans olarak gösterilebilir.¹⁶

Rusya'dan Osmanlı Devleti'ne olan göçlerin Türk siyaseti üzerinde etkisi anlatıldığı üzere açıktır. Ancak bunun yanında Türkçülük siyasetinin birçok etkisi de bulunmaktadır. Osmanlıcılık ve Ümmetçilik akımlarının etkisini yitirmesi ile Türk milli şuurunun oluşması, Türk kimliğinin ön plana çıkması, Turan ülküsü ve Türk devletlerinin Orta Asya'daki Türklerle beraber ortak planlar ve stratejiler geliştirmesi Türkçülük akımının etkilerinin sonuçlarıdır.

Türk dilinin sadeleştirilmesi, Arapça ve Farsça kelimeler yerine Türkçe kelimelerin kullanımının yaygınlaştırılması, devlet dairelerinde Türkçe kullanımına getirilen hassasiyet, Türkçülük akımı sayesinde olmuştur. Osmanlıcanın reddiyesi konusunda çok sıkı tartışmalar yaşansa da çalışmalar hız kesmeden devam etmiştir. Ayrıca İngilizce ve Fransızca gibi Avrupa lisanları ile karşılaştırılmalı olarak sözlüklerin hazırlanması da büyük etkenler arasındadır.

Osmanlı Devleti'ndeki istihbarat örgütlerinin oluşması ve İtalyanlara Libya'da, Ortadoğu'da İngilizlere olan savaşta büyük faydalar sağlamıştır. Türkçülük akımının etkisiyle şekillenmeye başlamış olan devlet mekanizmalarında istihbarat

¹⁵ Çağrı D. Çolak, "Türk Siyasal Hayatında Türkçülük Fikrinin Gelişmesine Yol Açan Etkenler", **TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi**, TURAN-SAM Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, C:8, Sayı: 29, s. 66-67.

¹⁶ Çolak, "Türk Siyasal Hayatında Türkçülük Fikrinin Gelişmesine Yol Açan Etkenler", s. 66-67.

örgütlerinin ortaya çıkış önemli bir örnektir. Teşkilat-ı Mahsusa'nın dayandığı politikalar açık seçik tanımlanamamıştır. Teşkilat-ı Mahsusa ajanlarının ve bürokratlarının geleneksel Osmanlılık fikrine bağlı olduğu iddia edilse de teşkilat, Pantürkizm idealine göre hareket etmiştir. Bir devletin istihbarat örgütünün bu ideoloji çerçevesinde şekillenmesi, ideolojinin etkisinin ne kadar büyük olduğunun göstergesidir.¹⁷

Osmanlı Devleti'nin 1. Dünya Savaşı'na girmesi, Kafkas cephesinin açılması ve Orta Asya'daki Bolşevik etkisini kırarak Turan ülküsünü yayma politikalarının geliştirilmesi, işgal yıllarında Kuvay-i Milliye hareketinin güçlü olması, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra Harf Devrimi gibi devrimlerin yapılması, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu gibi kurumların kurulması Türkçülük akımının etkilerinin sonuçlarıdır. Çünkü Osmanlı Devleti'nden sonra yapılmış birçok devrim ve çalışmanın tabanı Osmanlı Devleti'ndeki Türkçü aydınlar, devlet adamları ve askerler çerçevesinde gelişmiştir ve önceden kurguları yapılmıştır. Hüseyin Nihal Atsız ve Mustafa Kemal Atatürk en büyük örnek olarak gösterilebilir.

Türkçülük akımının Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yanı sıra dünyada da birçok etkisi olmuştur. Bu çerçevede Türkçülük akımının dünyadaki etkileri ve sonuçları incelenecektir.

1.4. Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülük Akımına ve Sosyolojik Olarak Doktrine Etkileri

Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülük akımı ve bu akım çerçevesinde sosyolojik olarak doktrine etkileri, sadece sosyolojik bağlamda değil birçok faktör açısından değerlendirilebilir. Ancak bu çalışmada spesifik olarak sosyolojik etkilere odaklanılması, sosyolojik hususları daha değerli kılmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin yıkılış süreci ve Cumhuriyet'in ilk 30 yılı, Türkiye toplumu ve özellikle Türk gençleri büyük bir ideolojik karmaşası içerisinde girmişlerdir. Bu ideoloji karmaşası toplumsal yaşamdan politikaya kadar birçok eksen

¹⁷ Philip Hendrich Stoddard, **Teşkilat-ı Mahsusa**, Çev: Tansel Demirel, Arma Yay., İstanbul, 2003, s. 56.

yaşanmıştır ve toplumsal yaşamda birçok belirsizlik ve kargaşaya neden olmuştur. Çünkü Osmanlı Devleti'nin yerine bir cumhuriyetin inşa edilmesi, birçok devlet geleneğinin hızlı bir şekilde değişmesi, yıkıcı etkileri ile birçok savaştan çıkan halkın yaşadığı buhranlar, çok partili hayata uzun süre geçilememesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecinde birçok isyanın yaşanması, hem dini anlamda hem de toplumsal ve kültürel anlamda, kafa karışıklığına neden olmuştur. Buna devleti yöneten politikacılar, hâkimler, savcılar ve eğitimciler de dâhildir. Hüseyin Nihal Atsız'ın bu çerçevedeki rolü de ideolojik olarak yaptığı çalışmalar, romanları ve dergilerdeki yazıları ile Türkiye Cumhuriyeti gençleri üzerinde yaptığı dönüşüm ile ilerleyen zamanlarda sosyolojik olarak toplumsal yaşamı dönüştürmesinde ortaya çıkmıştır. Türkçülük akımının cumhuriyet dönemindeki en önemli ideoloğu olarak günümüzde etkileri halen devam etmektedir.

1.5 Dünyada Türkçülük Akımının Etkileri ve Sonuçları

Türkçülük akımının etkisine giren Osmanlı Devleti ve Osmanlı Devleti'ne gelen göçmen aydınların etkisi ile gücünü yitiren ve uluslararası kamuoyunda hâkimiyet alanı azalan Türkler, Türkçülük akımı ile tekrar güçlenmiştir. İttihat ve Terakki Partisi'nin padişahlar ve yöneticiler üzerinde kurduğu etki ile devlet yönlendirilmiştir. Osmanlı Devleti'nin 1. Dünya Savaşı'na girmesinin en büyük sebeplerinden birisi Türkçülük akımı çerçevesinde şekillenen devlet politikalarıdır. 1. Dünya Savaşı'nda Kafkas cephesi ve Ortadoğu'da gösterilen direnişler yabancı devletlerin aleyhine gelişmiştir ve dünya siyasetini değiştirmiştir. Savaşı yöneten Türkçü komutanlar ve bürokratlar ile istihbarat teşkilatları içerisinde Türkçü yöneticiler, yaptıkları hamleler ve stratejiler ile dünya siyasetine damgasını vurmuşlardır.

Anadolu'nun işgali sırasında Milli Mücadele ve direniş hareketlerinde Türk halkının en büyük motivasyon kaynaklarından birisi Türkçülük akımı olmuştur. Osmanlı Devleti ideolojisini terk edilmesi ve Türkçülük ideolojisi çerçevesinde yapılan devrimler, açılan kurumlar, eğitim sisteminin dizayn edilmesi, Harf Devrimi, Kılık Kıyafet Devrimi Türkçülük akımının teori kısmından çıkıp pratikleşmesinin örnekleri olarak sayılabilir. Özellikle Türkçe'nin Arapça ve Farsça etkisinden uzaklaştırılması ve Türk devletinin modernize edilmesi, başta Avrupa

olmak üzere birçok devletle ilişkilerin geliştirilmesini sağlamıştır ve Türkiye'nin kalkınması yolunda büyük adımlar atılmıştır. Türkiye'de yapılan devrimler ve kadınlar ve çocuklara verilen haklar çerçevesinde Türkiye, dünyada büyük yankı uyandırmıştır ve Mustafa Kemal dünya lideri olarak gösterilmiştir. Türkiye'deki gelişmeler birçok ülke tarafından örnek alınmıştır.

Türk Devrimleri, o zamanki dönemde çağın en ileri devrimlerini oluşturmuştur. Türk toplumunu, Osmanlı'dan bu yana çok uzun yıllar boyunca içine tikanıp kaldığı kültür çevresinden koparıp, Batı kültür çevresine yaklaştırarak Batı dünyası için de birçok konuda model olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk Türk toplumunu, yaşanan yüzyılda ileri toplum modeli devreye sokarak; milli, politik, sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda ileriye taşımıştır. Özellikle kadın hakları konusunda yapılan devrimlerin dünyadaki ilk örneği Türkiye olmuştur.¹⁸

Türkçülük akımının dünyadaki en büyük etkilerinden birisi de Rusya'da olmuştur. Bolşevik rejimine karşı direnen Türkçü hareket önderleri, Bolşeviklere uzun süre direnmişlerdir. Ancak merkezi bir gücün olmaması ve Türkiye'nin savaşla boğuşması hareketi zayıf bırakmıştır. Rusya karşısında uzun süre direnilmesine rağmen Türk halkları Bolşevik etkisine girmiştir.

¹⁸ Cemile Şahin & Mustafa Şahin, "Düşünceden Eyleme: Türk Devriminin Düşünce Boyutunun Uygulamaya Yansıması Süreci", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, 2013, C:XIII, Sayı: 27, s. 150.

2.BÖLÜM

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ'IN HAYATI

Çalışmanın ikinci bölümü, Hüseyin Nihal Atsız'ın biyografisi ve Türkçülük akımının bir ideoloji haline gelmesinin felsefi ve tarihsel arka planı ile Hüseyin Nihal Atsız'ın sosyolojik olarak Türkçülük akımına etkileri üzerine kurgulanmıştır.

2.1 Hüseyin Nihal Atsız'ın Biyografisi

Nihal Atsız, 12 Ocak 1905 yılında Perşembe günü İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Nihal Atsız, kendi biyografisinde ailenin en büyük evladı olduğunu dile getirmiştir. Hüseyin Nihal Atsız, köken olarak baba tarafından Gümüşhane'ye bağlı Torul kazasının Midi köyündeki Çiftçioğulları ailesine, anne tarafından ise Trabzon'un Kadioğulları ailesine mensuptur.¹⁹

Hüseyin Nihal Atsız ilk ve ortaöğrenimini aşağıda sıralanmış okullarda sürdürmüştür:²⁰

- i. **Kadıköy Fransız ve Alman Mektebi**
- ii. **Süveyş Fransız Mektebi**
- iii. **Kasımpaşa Cezayirli Hasan Paşa Mektebi**
- iv. **Haydarpaşa Osmanlı İttihad Mektebi**
- v. **İstanbul Sultanisi**

Hüseyin Nihal Atsız'ın eğitim hayatı ilk ve ortaöğretimden sonra askeri tıbbiyede devam etmiştir. Ancak Atsız'ın askeri tıbbiyede sürekli cezaları aldığı ve milliyetçi duyguları nedeniyle sık sık politik tartışmalara girerek okul yönetimi tarafından uyarıldığı bilinmektedir. Nitekim disiplin cezalarının artması nedeniyle Hüseyin Nihal Atsız okuldan atılmıştır.

Askeri tıbbiyeden uzaklaştırıldıktan sonra Kabataş Erkek Lisesi'nde yardımcı öğretmenlik görevini icra eden Atsız, ilerleyen günlerde Mahmut Şevket Paşa adlı vapuru kâtip muavini olarak çalışarak yaşamını kazanmaya çalışmıştır. Bu işleri

¹⁹ Özdemir Cihan, **Atsız Bey**, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2007, ss. 9-13.

²⁰ Cihan, **Atsız Bey**, ss. 9-13.

icra ederken öğretim hayatına devam etmeyi sürekli düşünerek İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Edebiyat bölümüne kayıt olarak tekrardan öğrenim hayatına devam etmiştir.²¹

Hüseyin Nihal Atsız'ın yaşamı İstanbul Üniversitesi girdiği ve öğrenim hayatına devam ettiği süre zarfında şekillenmiştir. Edebiyata olan ilgisi ve Türk kültürüne olan ilgisini birleştiren Atsız'ın bir düşünür olarak yetişmeye başladığı dönem bu dönemdir.

Öğrenim hayatı boyunca Atsız'ın çalışmaları giderek artmıştır ve hocası olan Mehmed Fuat Köprülü'nün dikkati çekmiştir. Bitirme çalışmasını Edirneli Nazmî Divanı üzerine yapan Atsız, aynı yıl okuldan mezun olmuştur. Atsız'ın değerli bir öğrenci olması ve araştırmaya meraklı olarak sürekli çalışmalar yapması neticesinde hocası Mehmed Fuat Köprülü'nün asistanı olmasını sağlamıştır. Bu durum, Hüseyin Nihal Atsız için de bir dönüm noktası olmuştur. Atsız Mecmua dergisini çıkarmaya başlaması da edebiyat hayatı için bir dönüm noktası olmuştur.²²

Siyasi görüşleri Atsız'a tıbbiye mektebinde olduğu gibi İstanbul Üniversitesi'nde de sorun çıkarmış, dekanın değişmesi ile yönetime baskı yapılarak Atsız'ın asistanlığına son verilmiştir. Üniversite asistanlığına son verildikten sonra sırasıyla Malatya Ortaokulu, Edirne Lisesi ve Deniz Gedikli Hazırlama Okulu'nda çalışan Atsız, yine 1938 tarihinde görevinden ihraç edilmiştir.²³ Çünkü Atsız'ın siyasi görüşleri yaşamını şekillendiren bir olgu olmuştur ve çıkardığı mecmualar ve dergilerdeki yazıları dikkat çekmiştir.

Türkiye'de giderek etkili olmaya başlayan düşünür, çıkardığı dergilerdeki yazıları ve mecmuaları ile dış siyasete etki etmeye ve kendi kitleleri üzerinde söz sahibi olmaya başlamıştır. Özellikle yıllar geçtikçe antikomünist propagandaları ve devlet içerisindeki önemli bürokratları istifaya çağırması ya da ağır bir dille eleştirmesi Atsız'ın etkili kişiliğinin örnekleridir.

²¹ Osman F. Sertkaya, **Hüseyin Nihal Atsız (Hayatı ve Eserleri)**, Ötüken Neşriyat, Ankara, 1988, ss. 33-39

²² Sertkaya, **Hüseyin Nihal Atsız (Hayatı ve Eserleri)**, ss. 33-39.

²³ Sertkaya, **Hüseyin Nihal Atsız (Hayatı ve Eserleri)**, ss. 33-39.

Atsız'ın yaşamında 1944 yılı çok önemlidir. İkinci Dünya Savaşı yılları ve devletin sıkı baskıları ile politik anlamda Türkiye'nin yaşadığı karmaşalar ile ekonomik sıkıntılar, Türkiye'de çalkantılı bir dönemi yansıtmaktadır. Atsız Sabahattin Ali ile de polemiklere girmiş ve Atsız aleyhine davalar açılmıştır. Devletin ve devlet içindeki güçlerin Turancı ideoloji çerçevesinde şekillenen grupları ve kişileri tasfiye sürecinden Atsız da etkilenmiştir.

9 Mayıs günü davası sonrası Ankara'dan İstanbul'a dönmeye hazırlanan Atsız, 10 Mayıs günü Ankara'da tutuklanmıştır. Atsız'dan sonra Turancı çevrelerle yakın ilişkide olan ve birçok olayın faileri olarak gösterilen Nejdet Sançar, Zeki Velidi Togan, Reha Oğuz Türkkan, Hasan Ferit Cansever, Nurullah Barıman, Orhan Şaik Gökyay'ın, Hamza Sadi Özbek gibi isimler de tutuklanmıştır. Atsız'ın da aralarında bulunduğu sanıklar, gizli örgüt kurmak faaliyeti ile hükümeti devirmeye teşebbüs suçlarından yargılanmışlardır. Bu yargılama sürecinde davanın seyrinin darbe yapmaya teşebbüs gibi gösterilmesinde Hasan Ali Yücel, Ankara Valisi Nevzat Tandoğan ve yazar, gazeteci Falih Rıfki Atay yazıları ve etkilerinin büyük olduğu görülmektedir. Dava 29 Mart 1945 tarihli duruşmada sonuçlanarak karara bağlanmıştır ve Atsız ile beraber 23 sanığın 13'ü beraat etmiştir. Sanıkların 10'u ise çeşitli cezalar almıştır. Mahkeme kararına göre Nihal Atsız 4 yıl 3 ay 15 gün hapis cezasına çarptırılmıştır ancak Askeri Yargıtay tarafından bozulan karar çerçevesinde Atsız, yaklaşık 1,5 yıl hapis cezası çekmiş ve serbest bırakılmıştır.²⁴

Hüseyin Nihal Atsız, dava sonrası maddi ve manevi anlamda sıkıntılar yaşamıştır. Kitaplarını satarak geçimini sağlayan düşünür, arkadaşının adıyla kitaplarını satarak yaşamını kazanmak zorunda kalmıştır. Memuriyet hayatına tekrar devam eden Atsız, Süleymaniye Kütüphanesi ve Haydarpaşa Erkek Lisesi'nde çalışmıştır. Atsız'ın en uzun memuriyeti de Süleymaniye Kütüphanesi'nde olmuştur, 1 Nisan 1969'da emekli olarak görevinden ayrılmıştır. Hüseyin Nihal Atsız'ın Türk düşünce tarihi ve edebiyatı ile siyasi yaşamdaki kuşkusuz tartışılmazdır. Çıkardığı dergiler ve yazdığı tenkitler ile direkt olarak cumhurbaşkanını etkileyebilecek düzeyde kalemi güçlü bir düşünürdür. Sıkıyönetim mahkemesi sürecinden sonra 1973 günü tekrardan cezaevi süreci başlamıştır ancak dönemin cumhurbaşkanı olan

²⁴ Hülya Öztekin, **1944 Irkçılık-Turancılık Davası ve Basındaki Tartışmalar**, Selçuk İletişim, 11 (1), 2018, ss. 221-228.

Fahri Korutürk'e yapılan çağrılar neticesinde Atsız affedilmiştir. Bu çerçevede düşünür, fikirleri ve tenkitleri ile toplumu etkileyebilecek ve yönlendirebilecek düzeyde bir zattır. Bu nedenle sürekli ön planda olmuş ve devlet birimleri tarafından gözetim altında tutulmuştur.²⁵

Nihal Atsız, yaşamının son kısımlarında edebiyata yönelerek binlerce Türk gencine manevi anlamda tesir etmiştir. Sosyolojik, politik ve tarihi araştırmalarının yanı sıra yazdığı politik romanlarıyla ve şiirleriyle de mesajlar vermeye çalışan düşünür, öldükten sonra binlerce Türk genci tarafından örnek alınarak rehber haline gelmiştir.

Hüseyin Nihal Atsız'ın roman, şiir ve hikâyeleri bulunmakla beraber birçok incelemeleri ve araştırmaları da bulunmaktadır. Düşünürün romanları şunlardır: Dalkavuklar Gecesi, Z Vitamini, Bozkurtların Ölümü, Bozkurtlar Diriliyor, Deli Kurt, Ruh Adam.²⁶

Hüseyin Nihal Atsız'ın birçok hikâyesi bulunmaktadır ve hikâyelerinden bazıları şunlardır (Ekiz, 1977:8): Dönüş, Şehitlerin Duası, Erkek Kız, İki Onbaşı, Galiçya...1917 ve Her Çağın Masalı: Boz Oğlanla Sarı Yılan. Ayrıca Nihal Atsız'ın Yolların Sonu adlı bir şiir kitabı bulunmaktadır. Dağ 2 adlı filmde Atsız'ın şiiri kullanılmıştır.

Hüseyin Nihal Atsız'ın araştırmaları ve incelemeleri kronolojik sıra ile şu şekildedir: ²⁷Anatoli'da Türklere Âid Yer İsimleri, Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar. Birinci Bölüm: En Eski Zamanlardan Başlayarak Apar Sülalesinin Düşmesi Tarihi Olan Milâdî 552'ye Kadar, XV'inci Asır Tarihçisi Şükrullah, Dokuz Boy Türkler ve Osmanlı Sultanları Tarihi, Münecimbaşı Şeyh Ahmed Dede Efendi, Hayatı ve Eserleri, 900üncü Yıl Dönümü, Türkiye Asla Boyun Eğmeyecektir (Sururi Ermete adıyla), Dâstân ve Tevârih - i Mülük - i Âl - i Osman, Şükrullah, Behcetüttevârîh, Âşıkpaşaoğlu Ahmed Âşıkî Tevârîh - i Âl - i

²⁵ Osman Nuri Ekiz, "20. Yüzyılın Büyük Türkçüsü Nihal Atsız", **TOKER Milliyetçi Fikir ve Edebiyat Dergisi**, 1977, Sayı: 15, s. 5-6.

²⁶ Ekiz, "20. Yüzyılın Büyük Türkçüsü Nihal Atsız", s. 8.

²⁷ Murat Yılmaz, "Nihal Atsız'ın Tarih Algısı ve Türk Tarihi Hakkındaki Görüşleri", **Turkish Studies**, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, C:10/9 Summer/ 2015, s. 473-474.

Osman, Fatih Sultan Mehmed'e Sunulmuş Tarihî Bir Takvim, İstanbul Kütüphanelerinde Tanınmamış Osmanlı Tarihleri, Tevârih - i Cedîd - i Mir'ât - i Cihân, Osmanlı Tarihine Ait Takvimler I (824, 835 ve 843 Tarihli Takvimler), Türk Tarihinde Meseleler, İstanbul Kütüphanelerine Göre Birgili Mehmet Efendi (929-981=1523-1773) Bibliyografyası, Kemalpaşaoğlu'nun Eserleri, İstanbul Kütüphanelerine Göre Ebussuud Bibliyografyası, Âli Bibliyografyası, Âşıkpaşaoğlu Tarihi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nden Seçmeler, Arslan Yabgu'nun Oğlunun Adı, Oruç Beğ Tarihi, Kemalpaşaoğlu'nun Eserleri, Hicrî 858 Yılına Ait Takvim.

2.2 Bir Düşünür Olarak Hüseyin Nihal Atsız

Hüseyin Nihal Atsız, Türkiye siyasetine ve edebiyatına damga vurmuş bir düşünürdür. Toplum üzerindeki etkisi ve bu etkiden hareketle siyaset ve bürokratlar üzerinde kurduğu hâkimiyet, zaman içerisinde adından sıkça bahsedilmesine yol açmıştır ve çoğu zaman da Atsız'a karşı kitleler tarafından karalama politikaları yapılmıştır.

Türk kimliği ve milli şuuru üzerinde derin bir tesire sahip olan Hüseyin Nihal Atsız'ın düşünceleri, kaynağını yüzlerce yıl önce kurulmuş ve büyük savaşlar kazanmış Türk imparatorlukları ve milli Türk şuurundan almaktadır. Türklere ait ilk düzenli ordular, M.Ö. 209 yılında Metehan tarafından kurulmuştur. Bir düşünür olarak bu hususun değerlendirilmesi gerektiğini düşünen Atsız, 1973 yılında Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın kuruluş yılınının M.Ö. 209 yılı olmasını teklif etmiş ve teklif dönemin komutanı Cemal Tural tarafından bu teklif kabul edilerek Türkiye Cumhuriyeti Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın kuruluş tarihi, bu tarih kabul edilmiştir.²⁸

Hüseyin Nihal Atsız'ın dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı üzerindeki etkisi incelendiğinde ne kadar etkili bir düşünür olduğu gözlemlenebilir. Askeri olarak herhangi bir statüsü olmamasına rağmen direkt olarak komutana etki etmesi, bir düşünür olarak kitleler ve bürokratlar üzerindeki etkisini göstermektedir. Bu

²⁸ Yenişafak Gazetesi, "Kara Kuvvetleri Neden 2217 Yaşında? İşte Cevabı!", <https://www.yenisafak.com/gundem/kara-kuvvetleri-neden-2217-yasinda-iste-cevabi!-12577528> Haziran 2008, (Erişim Tarihi:18.04.2019).

çerçevede Hüseyin Nihal Atsız, Türk tarihinde ve siyasetinde önemli bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hüseyin Nihal Atsız, Türk ülküsü ve ideali ile Türk ülküsünün teorize edilerek pratiğe geçirilmesinde de önemli bir figürdür. Dünya, çok karmaşık milletlere ve yönetim şekillerine ev sahipliği yapmaktadır. Bu noktada Türkler de dünya siyasetini şekillendiren en önemli milletler arasındadır ve bu nedenle de tarih boyunca Orta Asya'dan Türklerin gittiği her bölgeye kadar sürekli olarak saldırıya maruz kalmaktadır. Bugün halen Türkiye Cumhuriyeti, ilk kurulduğu günden günümüze kadar siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel olarak saldırıya maruz kalmaktadır.

Eski Türklerden bu yana savaşmak olgusu, Türk milli şuurunu yaşatmak ve milli çıkarları korumak için bir zorunluluk olmuştur. Eğer Türkler, savaşa hazır değilse ve ruhi kuvvet olarak eksik kalmışsa, tıpkı Haçlı Seferleri gibi onlarca saldırıya uğrayarak yok edilir. Bu çerçevede Türkler, her zaman yaratıcı olmak zorunda kalmıştır ve sürekli teknik ve ruhi kuvvet olarak istekli ve inançlı olmuştur ki bu da ayrıca bir zorunluluktur. Atsız da bu noktada teknik ve ruhi kuvveti ön plana çıkarmaktadır ve bunun Türk ülküsü için çok önemli bir hassasiyet olduğuna dikkat çekmektedir.²⁹

Hüseyin Nihal Atsız'a göre Türk ülküsü, dini inançtan hareketle imanı da içerisine alan Türkleri milli şuur çerçevesinde sürekli dinamik, sürükleyici, güçlü ve asil kılan bir ülküdür. Türk ülküsü ile ilgili tarihten de örnek veren düşünür, Doğu ve Batı milletleri içerisindeki nifakları, bütün milletler ittifak yaptığı devletler yenilirken tek başına büyük ordularla savaşan ve yalnız kalmasına rağmen en zor durumlardan çıkmayı başaran Türk ordularını örnek göstermiştir. Türk ülküsü için bunun diğer milletler için caydırıcı olduğuna da dikkat çeken düşünür, tehlike olarak başka hususları dile getirmiştir.³⁰

Hüseyin Nihal Atsız'ın tehlike olarak dile getirdiği hususların en önemlisi yabancı hayranlığıdır. Doğu milletlerine duyulan hayranlık, Arap etkisi, 1. Dünya Savaşı sırasındaki Alman hayranlığı, cumhuriyetin kurulması ile beraber oluşan

²⁹ Hüseyin Nihal Atsız, **Türk Ülküsü**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2008, s. 15-16.

³⁰ Atsız, **Türk Ülküsü**, s. 15-16.

Batılılaşma ve Avrupa hayranlığı ve bunların tümü, Türk ülküsü için ordularla gelen düşmanlardan daha çok tehlikelidir. Direkt olarak milli şuuru tehlikeye atan hayranlık, için tek çözüm, Türk ülküsünün yüceltilmesi ve genç kuşaklardan hangi millet ya da devlet olursa olsun hayranlığın silinmesidir. ³¹

Hüseyin Nihal Atsız'a göre Türk ülküsü, Türklerin aldığı tarihi miras ile sadece teoride kalabilecek bir olgu değildir. Türk ülküsü, ilk kurulan Türk devletlerinden bu yana günümüze gelen bir olgudur ve içerisinde birçok bileşen barındırmaktadır. Tarihi miras, milli şuur, din ve ahlak, teknik gibi birçok bileşen Türk ülküsünü oluşturmaktadır. Bu çerçevede düşünür, Türk ülküsünü teoride kalmış birçok yönünü sistemleştirerek yeniden kurgulamıştır ve din ve ahlak bileşenleri de buna dâhildir. Din ve ahlakın bozulmaması, Türk milli kimliği üzerinden yapılan saldırılarda Türk dini ve ahlakı ile bu saldırıların bertaraf edilmesi son derece hassasiyet içeren bir husustur.

Atsız'ın dine yaklaşımını irdelediğimizde, din konusunda da hassasiyetle yaklaşarak bütün hususları dile getirmiştir. Düşünürün dine bakışındaki olumsuz yargı, dinin şahsi çıkarlar için kullanımı, halkın istismar edilmesi ve yozlaştırılmasıdır. Ancak kimi çevreler tarafından Atsız, dinsiz olarak nitelendirilerek dinsiz gibi gösterilmeye çalışılmıştır. Ancak Atsız'ın karşı çıktığı en önemli husus, Arapçılık'tır. ³²

Arapçılık etkisi ile Türk ahlakı yozlaşmaktadır ve özünü kaybetmektedir. Atsız, bu hususta son derece kesin ve nettir ve Arapçılık politikasına karşı çıkararak Türk ülküsü üzerindeki en büyük hasarların bu politika nedeniyle olduğunu savunmaktadır. Hüseyin Nihal Atsız'ın din ve ahlakı derin hassasiyetleri dikkate alarak değerlendirdiği pasajları şu şekildedir: "Ahlak millet yapısının temelidir. O olmadan hiçbir şey olmaz. Ordu, bilgi, teşkilat gibi şeyler ahlaktan sonra gelir. Biz Türk ahlakına tam olarak sahip bulunduğumuz sürece yükseldik. Yabancıların ahlakını alarak bozulduğumuz zaman ise geriledik." ³³

³¹ Atsız, **Türk Ülküsü**, s. 17.

³² Atsız, **Türk Ülküsü**, ss. 15-18.

³³ Öner, Nihal Atsız, s. 60.

Tüm bu açıklamalar göstermektedir ki Türk ülküsü, din ve ahlak temelinde çok önemlidir. Çünkü Atsız'a göre din ve ahlak sistemleri çökerse Türk ülküsü muazzam bir tehlikeye uğrayacaktır. Tüm bunların gaza ve cihat fikirleri de Atsız için önemlidir.

Sosyolojik ve antropolojik olarak insanoğlu belirli kodlara sahiptir. İnsan toplulukları, milletleri oluşturduğu zaman her milletin kendine has kuralları ve yasaları olmuştur ve milli ülkülerin olması da kaçınılmaz olmuştur. Türk ülküsü de bu bağlamda kendine has kuralları ve yasaları olan bir ülküdür ve bu kurallardan ve yasalardan hareketle son derece sağlam bir ahlak sistemine sahiptir. Bu ahlak sistemi, toplumda herşeye sirayet etmiştir ve çağlardan bu yana sosyal yapıyı inşa etmiştir. Bundan hareketle Türk ülküsünün bağımsızlık, birlik ve fetih dönemi olarak adlandırabileceğimiz üç dönemi çok önemlidir. Bir düşünür olarak dünya tarihinden bağımsızlık ve fetihlere birçok örnek veren Atsız, milli ülkülerdeki saldırgan tutumdan bahsetmektedir. Eğer ülküler, saldırgan olmazsa ve savunma sistemine geçilip pasif kalırsa yok edilir ve Atsız, bu durumu şöyle açıklamaktadır: “Ülküler, kanla, fedakârlıkla, kahramanlıkla beslenir. Bir millet, ülküsüne varmak için ırmaklar gibi kan akıtır, yığınlarla can harcar. Ülkülere kanla, kılıçla, dövüşle, milli kinle varılır. Ülkü, çelik yürekler, demir bilekler, sarsılmaz iradeler, yüksek ahlaklar ister. Ülkü bir dindir. Kahramanlar ve şehitler ister.”³⁴ Tевbe Suresi'ndeki cihatla ilgili ayetlerde³⁵, Atsız'ın pasajları ile benzer noktalar da göze çarpmaktadır. İslam dininin verdiği gaza ruhuyla savaşmış olan Türkler için Atsız'ın pasajları, son derece ciddi hipotezler içermektedir.

Hüseyin Nihal Atsız'ın düşünceleri çok açık ve nettir. Türk ülküsünün saldırgan olması birinci şarttır ve ülküye ulaştıran her yol mubah olarak görülmektedir. Türklerde yüzlerce yıldan beri büyük bir etken olan gaza ve cihat anlayışını dinden biraz farklı yorumlayan Atsız'a göre ülkü, içinde elbette ki hayal de bulunduran Türk tarihinin değişmez gerçeğidir.

³⁴ Atsız, **Türk Ülküsü**, s.30

³⁵ Cihatla ilgili ayetler için ayrıca bkz. Bakara;2/216, Enfal;8/39-45-65, Al-iİmran;3/139-142-43-144-145-146-147-148-158, Nisa;4/104-74-76-77-78-84-95, Muhammed;47/4-5-6-35, Tевbe;9/14-15-16-38-52-73-19-123-111: Kuran'da bu meyanda değerlendirilebilecek pek çok ayet mevcuttur.

Din ve ahlakın yanında dil konusuna önem veren Atsız, bir düşünür olarak dilin korunmasının ve Arapça, Farsça, İngilizce gibi dillerden uzak tutularak hem sadeleştirilmesi gerektiğinin hem de öz Türkçe'nin yaygınlaştırılarak toplum nezdinde yaygınlaştırılmasının bir zorunluluk olduğunu dile getirmektedir.

Türkçülere Teklif adıyla Orkun Dergisi'nin ikinci sayısında birçok teklif sunan düşünür, dildeki birçok göz ardı edilen dil bilgisi kurallarına dikkat çekmiştir. Yabancı dillerden Türkçe 'ye geçmiş olan bu kuralların yerine Türkçe kuralların gelmesini tavsiye eden düşünüre göre dilden önce Türk kültürünü ve dilini toplum nezdinde yüceltmek ve övmek gerektiğini de savunur. Atsız'ın tekliflerinde en dikkat çekici husus, şimal, garp gibi Arapça ve Farsça gibi yabancı kaynakların yerine kuzey ve batı gibi Türkçe kelimelerin kullanılmasının tavsiye edilmesidir.³⁶ Dildeki hassasiyet, bir düşünür olarak Hüseyin Nihal Atsız'ı Türkiye Cumhuriyeti tarihinde değerli kılan etkenlerden birisidir.

2.3 Hüseyin Nihal Atsız'ın Edebi Kişiliği

Hüseyin Nihal Atsız'ın bir düşünür olmasının yanı sıra edebi kişiliği de Türk Edebiyatı üzerinde derin izlere sahiptir. Hüseyin Nihal Atsız'ın edebi kişiliği, roman üzerindeki kurguları ve verdiği mesajlar ile ön plana çıkmaktadır. Çünkü en çok roman türünde eser veren Atsız, kullandığı unsurlar, şahıslar, dekoratif karakterler ve gerçeküstü kişiler ile Türk edebiyatındaki farklı roman kurgularını ön plana çıkaran edebi bir kişiliktir. Atsız'ın romanları fantastik roman kategorisinde değerlendirilmekte olup romanlarda yer alan tip ve karakterler de psikolojik veya manevî olarak tarihi- efsanevi tipler olarak nitelendirilebilir.

Hüseyin Nihal Atsız'ın eserleri edebi olarak incelendiğinde, karakterlerin büyük bir çoğunluğunun tarihî kişilikler olduğu ve gerçeküstü kişilikleri ile ön plana çıktığı görülmektedir. Bunların yanında şeytan, peri, ölü, ruh, büyü yapan kişiler gibi tipler de romandaki tarihi kişilikleri yönlendiren ve olay örgüsüne yön veren tipler

³⁶ Halil Cin, "Hüseyin Nihal Atsız'ın Çıkardığı Orkun Dergisi'nde (6 Ekim 1950-18 Ocak 1952) Dil, Kültür ve Milliyetçilik Hakkındaki Yazıları", **International Journal of Humanities and Education**, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 1. Dil ve Kültür Çalışmaları Öğrenci Sempozyumu Bildirisi, s. 394.

olarak kurgulanmıştır. Bu konudaki en çarpıcı örnek, Hüseyin Nihal Atsız'ın Ruh Adam romanıdır.³⁷

Hüseyin Nihal Atsız'ın Ruh Adam romanı incelendiğinde tarihi kişilikleri yönlendiren tüm ana ve yardımcı tipleri görebiliriz. Yek, Kilimbi, Madar, Açığma-Kün, İlahî Işık/Heybetli Ses, Yüzbaşı Şeref gibi tüm tipler, Atsız'ın roman kurgusu içerisinde temsili olarak yansıttığı karakterlerdir. İsmi anılan tüm karakterler, peri, şeytan, Tanrı ve tarihi şahsiyet gibi karakterleri temsil etmektedir. Atsız'ın edebi yönünde ön plana çıkan hususların en önemlilerinden birisi de günümüze kadar hikâyeleri ulaşmış Türk komutanlar, şahsiyetler, askerler ve devlet adamlarıdır. Alp Er Tunga, Başbuğ Attila, İstemi Kağan, Sultan Alp Arslan, Timur, Cengiz Han, Çiçi Yabgu, Kültegin, Çağrı Beğ, Oruç Reis gibi birçok Türk şahsiyet ve değerli komutan, Atsız'ın romanlarında önemli bir yer tutmaktadır. Atsız, romanlarında bu karakterleri konuşturarak romanlarına fantastik öğeler katmıştır. Kimi zaman öğüt, kimi zaman tavsiye veren bu karakterlerin yanı sıra doğüstü güçlere sahip karakterler de bulunmaktadır. Deli Kurt romanında şu pasajlar, Atsız'ın romanlarındaki doğüstü güçlere verilebilecek en değerli örneklerden birisidir: ‘‘Elini koynuna götürerek her zaman göğsünde taşıdığı Kur’an’ını çıkardı. Balâ Hatun’un ruhu için okuyacaktı. Birden mezarın başucunda, kendisinden üç adım ilerde bir hayalet gördü: Bu, Balâ Hatun’dur.’’³⁸

Hüseyin Nihal Atsız'ın edebi kişiliğinde romanlarının etkin olduğu örneklerle ve pasajlarla açıktır. Bunun yanı sıra ideolojik olarak mesajlar vermeye çalışan Atsız, olay örgülerini de bu şekilde kurgulamıştır ve karakterleri de ideolojik çerçevede yorumlamıştır. Bu duruma örnek vermek gerekirse, Atsız'ın Ruh Adam romanındaki Selim Pusat karakteri örnek gösterilebilir. Selim Pusat, romanda içe kapanık ve mutsuz bir karakterdir. Askerlikten ihraç edilmesi ve cezaevi girmesi ile kendisinde büyük dönüşümler başlamıştır. Ancak karakterin mutsuzluğunun en büyük sebeplerinden birisi ideolojisidir.³⁹ Toplum içerisindeki çürümeyi ve insanların yozlaşmasını iyice fark eden Pusat, toplumdaki genç kesimin Türk kimliğini ve değerlerini yadsıyarak özentiliklerini ve Batı hayranlığını sindiremez.

³⁷ Ahmet Evis, ‘‘Hüseyin Nihal Atsız’ın Romanlarında Fantastiğin İzleri’’, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C: 11, Sayı: 25, 2014, ss. 16-20.

³⁸ Evis, ‘‘Hüseyin Nihal Atsız’ın Romanlarında Fantastiğin İzleri’’, s. 16-20.

³⁹ Bkz., Hüseyin Nihal Atsız, **Ruh Adam**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 2011.

Bu nedenle de giderek mutsuzlaşmaktadır. Bu çerçevede bir değerlendirme yapılırsa, Atsız'ın edebi yönünde ideolojiler çok önemlidir ve roman karakterleri de ideolojik düşünceler çerçevesinde şekillenmiştir.⁴⁰

Hüseyin Nihal Atsız'ın edebi kişiliği en az siyasi kişiliği kadar etkili olmuştur ve Türk ülküsü fikrinin Türk gençleri arasında yayılması ve bir ideal haline gelmesini sağlamıştır.

⁴⁰ Ahmet Evis, “Hüseyin Nihal Atsız'ın Ruh Adam Romanında Yer Alan Tip ve Karakterlerin İncelenmesi”, **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, s. 243-244.

3.BÖLÜM

ATSIZ'IN DİN GÖRÜŞÜ

Hüseyin Nihal Atsız, Türkçülük akımının Türkiye'deki öncülerinden birisi olarak çok etkili bir kişiliktir. Ancak dini açıdan toplumun birçok kesimi tarafından yanlış anlaşılmıştır. Eski Türk inançları ve bu çerçevedeki yaklaşımları ile dini yönü kuvvetli kimseler tarafından yadsınmıştır. Bu yanlış anlaşılma, Atsız'ın kendisinin de rahatsız olduğu bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde ana konu olarak Hüseyin Nihal Atsız'ın din ve dini değerlere bakış açısı incelenerek Türk toplumunun zihniyeti üzerine değerlendirmelerde bulunulacaktır ve bu bağlamda Hüseyin Nihal Atsız'ın Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi üzerine çalışmaları esas alınacaktır.

3.1 Hüseyin Nihal Atsız'ın Din ve Dini Değerlere Bakış Açısı

Türkiye'de siyasi görüşleri Türkçülük akımından uzak olan birçok medya kuruluşu ve yayın organı, Hüseyin Nihal Atsız'ın ateist olduğuna ya da şamanik inançlara sahip olduğuna karşı hipotezler geliştirmektedir ve sözde belgelerle bu durumu ispatlamaya çalışmaktadır. Ancak hipotezler incelendiğinde medya kuruluşu ve yayın organlarının anti İslâm hareketi içerisinde olduğu ve İslâm dini ve Türkçülük akımı üzerinde manipülatif şekilde hipotezler oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Hüseyin Nihal Atsız'ın İslâm dinine bakışı bu çalışmada daha önce de ifade edildiği gibi romanlarında ve yazılarında İslâm dinini sorgulamıştır ancak kesin bir duruşla ateist bir tavır sergilememiştir; Hüseyin Nihal Atsız'ın karşı duruşu İslâm dinini kötüye kullanan ve dini bir araç olarak kullanan şarlatanlara yönelik olmuştur.

İslâm dinini yaşamak toplumsal olarak çok farklı eksenlerde gerçekleşebilir ki İslâm dininde çok farklı yorumların olması ve neredeyse her kesimin çok farklı yaşayışları olması bir nevi çok seslilik yaratmıştır. İslâm dininin gerekliliklerini yerine getirmeyen biri çok kuvvetli bir imana sahip olabilir ve dini gerekliliklerini yerine getiren birisinden daha iyi bir Müslüman olabilir. Hüseyin Nihal Atsız'ın dini değerlere bakışı da bu çerçevede gelişim göstermektedir.

Ümmetçilik akımı, Osmanlı Devleti'nin resmi ideolojisi ve ana manevi kaynağı olarak kuruluşundan bu yana var olan bir olgudur. Devlet sınırları içerisinde yaşayan tüm Müslümanların birliğini ve bu çerçevede devletin devamını ve bekasının temelini yansıtıyordu. Yavuz Sultan Selim'in sayesinde gelen halifelik makamı da bu konuda Osmanlı Devleti'ni daha güçlü konuma getirmiştir. Ayrıca Yavuz Sultan Selim, Türkiye'de bazı kesimler tarafından sıkça eleştirilen bir Türk hakanıdır. Çünkü İslam ile özdeşleştirildiği için kendisine tavır alınmıştır. Ancak Atsız, Yavuz Sultan Selim'i dini düşünceleri ve getirdiği makam için değil bizzat Türk hakanı olduğu için ve gösterdiği cesaretlerden ötürü övmektedir. Atsız'ın Yavuz Sultan Selim hakkındaki görüşleri bizzat şöyledir:⁴¹ “En büyük Türk hakanlarından olan Yavuz Sultan Selim, kısa saltanatında, üssül harekesinden çok uzaklarda Kölemen ve Safevî ordusu gibi iki müthiş orduyu tam bozguna uğratmak ve çölü 30.000 kişiyle geçerek Mısır'a dalmak gibi gözü karalık gösteren eşsiz bir kahraman askerdir. Hakanlığı çok kısa sürmeseydi, bir o kadar daha yaşasaydı bugünkü Türk dünyasının manzarası çok başka olacaktı. Bu müthiş ve dâhî asker aynı zamanda ince bir şairdi. Farsça divanı ile Türkçe bazı şiirleri kalmıştır.”

Osmanlı Devleti'nin yıkılma sürecinde, Ümmetçilik Avrupa devletleri tarafından etkisizleştirilmiştir ve ana maneviyat kaynağı İslâm olan ve Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yaşayan toplumlara başka şeyler vaat edilmiştir. Dünyada yaşanan gelişmeler ve çağın gereklilikleri, Ümmetçilik akımının dejenere olmasına neden olmuştur, bu durum da Osmanlı Devleti'nin çöküşünü daha da hızlandırarak politik ve ideolojik karmaşaya sebep olmuştur. Bu çerçevede devletin ana kurucu unsuru olan Türklük ve Türk milletinin milli değerleri daha çok ön plana çıkmaya başlamıştır. Ümmetçilik akımının yerine Türkçülük bir alternatif olarak ortaya çıkmış ve çok uzun süre neredeyse hiç hatırlanmayan Türklük olgusu, tarihi süreç içerisinde gelişerek fikre ve ideolojiye dönüşerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu hızlandırmıştır ve 1931 yılı Türkçülük ideolojisi için bir milat olmuştur. 1931 yılından sonra Hüseyin Nihal Atsız fikir önderi olarak kabul edebilecek düzeye gelmiştir. Türkçülük akımı ise sürekli yayınlanan dergiler, dernekler ve birçok alandaki siyasî iştirakler ile birlikte siyasete angaje olarak toplumsal yaşama sirayet edecek düzeye gelmiştir. Atsız'ın yoğun çabaları ile dergiler ve mecmualar binlerce

⁴¹ Hüseyin Nihal Atsız, “Türk Tarihinde Eylül”, **Makaleler-I**, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 2017, ss. 127-132.

basılmış ve bu çerçevede ideoloji karmaşası yaşayan birçok insanın yetişmesini ve kendisini geliştirmesini sağlamıştır. Zaman içerisinde derneklerin sayısında hızla artış olmuş ve derneklere üye olan kişi sayısı artmaya başlamıştır. Dini değerlere olan bakış çerçevesinde ayrışmanın ötesinde bir kaynaşma yaşanmıştır. Hüseyin Nihal Atsız'ın bu faaliyetleri sayesinde bugün halen siyasi olarak varlığını sürdüren dernekler ve yayın organları mevcuttur. Atsız'ın etkisi ile şekillenen ideolojik dönüşüm ile devlet kademesine yerleşen ve devlet üzerinde söz sahibi olan birçok kimse de yetişmiştir.⁴²

Atsız'ın toplumu dönüştürme noktasında birçok engelleme ile karşılaşmıştır. Özellikle Sovyet etkisi ile sol görüşe sahip olan kişi ve kurumlar ile yoğun tartışmalara hatta kimi zaman da fiili kavgalara girilmiştir. Türkçülük akımına mensup olanlar Sovyet taraftarı komünist ideologlar tarafından emperyalizme hizmet edenler ve İslâmcı kişiler tarafından da İslâm düşmanı olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca ırkçı, kafatasçı, ateist, imansız gibi ithamlarda bulunularak Türkçülük akımının toplumsal yaşamda itibarsızlaştırılmak istenmesi Türkçülük akımı etrafında örgütlenen birçok insanı da sıkıntıya sokmuştur.⁴³

Hüseyin Nihal Atsız'ın faaliyetleri ve fikirlerine karşı muhaliflerin en çok öne sürdüğü eleştirilerden birisi Enver Paşa ve Sarıkamış Faciası'dır. Enver Paşa ve kurmaylarının artıkları olarak eleştirilen Hüseyin Nihal Atsız ve etrafında şekillenen kimseler yoğun eleştirilere maruz kalmıştır. Hüseyin Nihal Atsız'ın kimliği ve siyasi duruşu çoğu zaman Hitler ile özdeşleştirilmiştir ve maceraperest olarak değerlendirilmiştir. Kimi İslâmcı kişiler tarafından da Sovyet yanlıları gibi dinsiz ve imansız olarak nitelendirilerek Türkçülük akımı ve Hüseyin Nihal Atsız'ın kimliği itibarsızlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu konuda Türkiye Cumhuriyeti yayınlarında kapsamlı bir araştırma yapıldığında Atsız'a yapılan haksız eleştirilerin birçoğuna belgelerle tanık olunabilir. Türkçülük akımını itibarsızlaştırmak isteyen kişilere şiddetle karşı çıkan Atsız'a sürekli din karşıtlığı damgası ile propaganda yapılmıştır. Ancak komünizme karşı İslâm dininin etkisi, İmam Hatiplilere olan övgüler ve hatta

⁴² Ozan Karabulak, **Atsız ve Türkçülüğün Yarım Asrı Süreli Yayınlarında Türk Milliyetçiliğinin Seyri (1931-1975)**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017, ss. 13-15.

⁴³ Karabulak, **Atsız ve Türkçülüğün Yarım Asrı Süreli Yayınlarında Türk Milliyetçiliğinin Seyri (1931-1975)**, ss. 13-15.

Ayasofya Cami'nin tekrardan cami olması hususundaki en büyük desteklerden birisi Atsızdır.

Atsız'a göre öğrenci vasfına layık olabilecek öğrenciler İmam Hatip öğrencileridir. Hem Türk terbiyesi hem de Türk ahlak sistemini en iyi yaşayan ve yaşatacak olan öğrenciler olarak görülmektedir. Türk devrimleri ile İmam Hatip okulları nitelik kazanmış, cahil mollalardan arınmıştır ve milli şuurlu öğretmenler sayesinde öğrenciler hem çağdaş ilimleri öğrenmektedir hem de aydın din adamları yetişmektedir.⁴⁴

Hüseyin Nihal Atsız'a göre İslâm dini, komünizm tehlikesi için en büyük enerji ve savunma kaynağıdır. Atsız'a göre din Türk toplumuyla özdeşleşmiştir. Komünizm gibi bir tehlikede İslâm dini, tüm tehlikeleri bertaraf edebilecektir ve birçok noktada haklı çıkmıştır. Türkiye, belirli zaman dilimlerinde komünizm tehlikesini bertaraf etmiştir.⁴⁵ Ayasofya meselesini de içine sindiremeyen Atsız, milli gururun incitildiğini ve Ayasofya'nın tekrar fethedilerek müze fikrini hayata geçiren zihniyetin kınanmasını gerektiğini savunmuştur.⁴⁶

“Ayrıca Hasan Bağcı ile yaptığı tartışmalarda şu satırlara yer vermiştir. Hasan Bağcı Türkçüleri Allah'ı bir tarafa atmakla suçlayarak fikri ve ilmi seviyesi göstermiştir. Türkçüler tanrıyı bir tarafa atmamıştır. Atmaz da. Tanrı Türkü, korusun sözü, Türklerin sloganıdır. Tanrı, insan zekâ ve idrakinin kavrayamayacağı yükseklikte olduğu için ikide birde onu iyi ortaya sürerek, üzerinde kırıcı tartışmalar yapmanın aleyhindeyiz. İslamiyet ve Türkler sayesinde yaşadı ve yükseldi. İslamiyet ve Türkleri değil, Türkler İslamiyet'i yüceltti. Biz İlam olmadan önce de büyüktük. Keramet İslamiyet'te olsaydı, her Müslüman millet yükselirdi...”⁴⁷

Ayrıca Atsız “İmamhatiplilere Övgü” başlıklı yazısında şu konulara değinmektedir. “Atsız 1967'de Ötügen dergisinin 40. sayısında yayınladığı Konuşmalar-1 de imamhatip okullarının gerekliliği üzerinde durmuştur. ‘Türkiye’de öğrenci vasfına layık topluluk, bir dereceye kadar imam hatip okullarında başka bir dini inançla birlikte eski bir Türk terbiyesine sakladıkları için bu çocuklarda bir üstünlük, derhal

⁴⁴ Nergishan Tekin, **Nihal Atsız**, Kariyer Yayıncılık, Aralık 2016, s. 261.

⁴⁵ Tekin, **Nihal Atsız**, s. 263.

⁴⁶ Tekin, **Nihal Atsız**, s. 266.

⁴⁷ Tekin, **Nihal Atsız**, s. 261.

göze çarpıyor bunlar dini bilgilerle birlikte çağdaş bilimlerini de öğrenerek yetiştikten ve halka hitap etmeye başladıktan sonra Türkiye'nin manzarası değişecektir. Eski hocalar 'milimetrenin' ve 'Venezuela'nın ne olduğunu bilmeyecek kadar cahildiler Arapçayı da bilmiyorlardı İmam-Hatip Okulları öğrencileri en seçkin ve milli şuurlu Öğretmenler, elinde yetişirse yurt için büyük kazanç olur, Atatürk'ü medrese ve tekkeleri kapattığı zaman bir yüksek İslam Enstitüsü açsaydı şimdiye kadar yetişmiş olacak olan birkaç bin, Aydın, din adamı, Diyanet işlerinin başında ve sıra görevlerinde bulunur ve radyonun içinde melekler vardır, konuşan onlardır diyen Kürt Sait gibi kara cahil, yobazların ardından binlerce gafil Türk gitmezdi.'⁴⁸

Atsız'a göre Komünizmi ancak Milliyetçilik ve Din durdurabilirdi. "Atsız, Müslümanlığı Milli Enerji ve savunma kaynağı olarak görmüştür hatıralarında Mustafa Kemal Atatürk'ün çevresinde yer alan birtakım aydınların, Hıristiyanlığı bile teklif ettiklerini belirtir. Kominizm ya milliyetçilikle ya da diline durdurulabilirdi bunların ikisini birden kullanmak şüphesiz daha akıllıca olurdu bizim milliyetçiliğimiz Türkçülük diyor fakat Halk Partisi, altı oktan biri milliyetçilik olduğu halde nedense, Türkçülükten ürküyordu. Bu yüzden Türk ocakları kapatılmıştı. Halk Partisinin kendisine göre, acayip bir milliyetçiliği vardı. Din ise halkın ruhuna işlenmiş bir kuvvet olmak bakımından büyük bir milli enerji ve savunma kaynağı olabilirdi. Fakat halk partisi olur, laiklik ilan etmiş olduğundan, kendisini tamamıyla dinin dışında, hatta dinsiz hissediyordu. Halk partisinin en büyük hatalarından biri budur ve medreseler kapatıldığı tekkeler kalktığı, kaldırıldığı zaman yüksek bir İlahiyat Enstitüsü veya fakülte saçılarak memlekette Kültürü doktora yapmış, Batı dillerini bilen, felsefe öğrenmiş, din adamları yetiştirilseydi Türkiye'nin bugünkü manevi durumu bambaşka olur ve bugün din bilgini diye ortalığı kaplayan bilgisizler gülünç hezeyanlarını saldıramazdı. Mustafa Kemal Paşa, gençliğinde tekkelere devam etmişti. X, etmiş fakat oradaki ahlaksızlığı görerek soğumuştum kendisi zannederim, Allaha inanıyordu fakat etrafında kendisine Hıristiyanlar girmemizi telkin eden bir zümre vardı bunlar, İsviçre ve Fransa'da yükseköğrenimlerini yapmış, Fakat yine birinci cihan savaşına, nede Kurtuluş Savaşına katılmamış olan, hem Yurtsever, hem da dalgacı aydınlardı."⁴⁹

⁴⁸ Tekin, **Nihal Atsız**, s. 262.

⁴⁹ Tekin, **Nihal Atsız**, s. 263.

TDV İslam Ansiklopedisinin Atsız maddesini yazan Prof. Dr. Ömer Faruk Akün Atsız'ın ahlak anlayışını şöyle tarif etmektedir. “Atsız'ın milliyetçiliğinde yüksek ahlâk en başta gelen prensiplerden biridir. Milletın temelının ahlâk olduğunu ısrarla söyleyen Atsız, Türklüğün etrafını sarmış düşman milletler ve kuvvetler karşısında ancak yüksek ahlâklı, disiplinli, uyanık bir tarih şuuruna sahip, askerî terbiyesi gevşememiş, kozmopolitlikten kendini uzak tutabilmiş bir millet olmakla ayakta kalabileceğimizi zihinlere sokmaya çalışır. Ahlâk bozuklu bozukluğunu ve bunu artıran kozmopolit tesirleri Türklüğün en büyük düşmanı olarak ilân eder.”⁵⁰

Atsız'ın Ayasofya Camii ile ilgili kanaatlerini de Nergishan Tekin şöyle açıklamaktadır. “Atsız ve Ayasofya'nın müzeye dönüştürülmesini kabullenememiştir. Cami olarak tekrar açılmasını istiyordu. 1953 yılında İstanbul'un fethinin beş yüzüncü yıldönümü dolayısıyla, talebelerinden bir grup gencin, “Türkçünün Fetih Yıllarını, Aydınlatma Derneği” adıyla bir dernek kurmalarına destek olmuştur, Gençlerle beraber İstanbul'un fethi ile ilgili, Ayasofya'da yapılacak olan bir gösterinin, fikir babası olmuştur.”⁵¹

3.2 Hüseyin Nihal Atsız'ın Osmanlı ve Türk Tarihi Üzerine Araştırmaları

Hüseyin Nihal Atsız, Türkiye'de bir tarih felsefesi ekolünün oluşmasına büyük oranda öncülük etmiştir. Atsız'ın tarihçiliği, ilk anlamıyla olayları ve önemli gelişmeleri kronolojik olarak sıralamaktan ibaret değildir ki özellikle Osmanlı Devleti üzerine olan araştırmalarında Türk ve dünya tarihini tarihin gerekliliklerini kullanarak felsefi anlamda irdelenmiştir ve Türkçü ideoloji çerçevesinde Türklerin tarihsel gelişim süreci bir övgü malzemesi olmuş, geçmişte yapılan hatalar ve çıkarılan derslerin gelecek için güç kaynağı olduğunu iddia etmiş ve tarihe bir kutsiyet atfetmiştir.

Hüseyin Nihal Atsız, bir milleti yok etmenin en etkili yolunun ona tarihini ve tarihindeki değerleri unutturmak olduğunu iddia etmektedir. Bu çerçevede bakıldığında İslâm dini bu konuda hassasiyet gösterilmesi gereken bir husus olarak Atsız'ın değerlendirmelerini değerli kılmaktadır. Geçmişle övünen Atsız, milli şuur çerçevesinde İslâm'ı reddetmemiştir aksine hem bir övünç kaynağı olarak ele almış

⁵⁰ Ömer Faruk Akün, **TDV İslam Ansiklopedisi**, “Atsız Maddesi”, İstanbul, 1991, C:IV, s. 88.

⁵¹ Tekin, **Nihal Atsız**, s. 264.

hem de Türk askerinin maneviyatı ve ülküsü açısından son derece titizlikle meseleleri değerlendirmiştir.

Hüseyin Nihal Atsız, Türk Tarihinde Meseleler adlı kitabında çok kapsamlı araştırmalar yapmıştır. Osmanlı Devleti'nde tahta çıkmış olan bütün padişahları ele alarak yaptığı iyi işleri de kötü işleri de anlatmıştır. Hüseyin Nihal Atsız'ı İslâm düşmanı ve Osmanlı düşmanı olarak nitelendiren kişilerin gözden kaçırdığı noktalardan sadece bir tanesi de bu husustur. Göktürklerden Moğollara, Orta Asya steplerinde savaştan savaşa koşturan Türk milletlerinden büyük Türk komutanlarına kadar tarihsel veriler ile araştırmalar yapan Atsız, Türk destanları üzerine de çok kapsamlı araştırmalar yapmıştır. Milli değerlerin vazgeçilmezi olan Türk destanlarını ön plana çıkan Ziya Gökalp ve Hilmi Ziya'yı övmüştür. En son kertede tüm meseleleri bütünsel bir anlamda ele almak isteyen Atsız, birçok eleştiride de bulunmuştur. Toplumdaki tarih bilinçsizliğine değinen Atsız bu durumu Türk Tarihinde Meseleler adlı kitabında şöyle dile getirmiştir⁵²: “Bütün medenî milletler kendi tarihleri hakkında son ve kesin kararı vermişlerdir. Yâni, tarihlerinin nereden başladığını, hangi çağlara bölündüğünü, kimlerin kendi tarihlerine mal edilmiş olduğunu bilirler ve tarihlerini dolduran insanların adlarının hangi imlâ ile yazılacağı hususunda değişmez kanaatlere maliktirler. Bize gelince, her hususta olduğu gibi, tarihimizi anlayış konusunda da acıklı bir kargaşalık içinde bulunuyoruz. Tarihimizin nereden başladığı hakkında ortak bir fikrimiz yoktur.”

Atsız'ın ifadeleri çok net ve açıktır. Tarihte yanlış olarak bilinen birçok bilgiye de dikkat çeken Atsız, yaşamı boyunca tarih araştırmaları ile yanlış bilinen birçok tarihi meseleyi ve olayı da aydınlığa kavuşturmak için mücadele etmiştir ve bu çerçevede Türk Tarihi üzerine araştırmalarını yoğunlaştırmıştır ve bunun Türk ülküsü için bir zorunluluk olduğuna dikkat çekmiştir. Romanlarında Türk Tarihi üzerine örnekler vererek Türk Tarihi hakkındaki meseleleri zenginleştirmiştir.⁵³

⁵² Hüseyin Nihal Atsız, **Türk Tarihinde Meseleler**, Çınaraltı, 22. Sayı, 3 Ocak 1942, s. 5.

⁵³ Bkz., Hüseyin Nihal Atsız, **Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar**, Ötüken Neşriyat, Eylül/2011, İstanbul.

3.3 Türk Toplumunun Zihniyet Belirleyici Aktörü Olarak Hüseyin Nihal Atsız'ın Görüşleri

Türk toplumun özgün yapısı, dünyada hiçbir milletin toplum yapısı ile uzlaşmamaktadır. Bu çerçevede Türk toplumu, dünya milletlerine nazaran kendine özgü yapısı ile ön plana çıkmaktadır. Ayrıca en çok düşmanı olan ve diğer milletlere nazaran birçok sorunla baş etmek zorunda kalan bir toplumdur.

Türk toplumu, tarih boyunca birçok kez bedel ödemiştir. Kendine özgü yapısıyla ve değerleri ile her zaman kendisi bir düşmana sahip olmuştur. Bu da Türk toplumunu her an saldırıya hazır bir şekilde eğitmiş ve diğer toplumlara karşı bir güvensizlik duymasına neden olmuştur. Son kertede Türk toplumu, diğer toplumlara hep mesafeli yaklaşmak zorunda kalmıştır ve bu durum Türk toplumunun karakteristik yapısı üzerinde ciddi etkilere neden olmuştur.

Türk toplumun karakteristik yapısı Doğu toplumları ile özdeşleştirilmiştir. Avrupalı oryantalist yazarlar, Türkleri hep Ortadoğu milletleri ile karşılaştırmış ve ortak olarak ele almışlardır. Çok uzun yıllar İslâm dininin topluma hâkim olması, Avrupalılar tarafından Türk ve Arap milletlerinin aynı kefedede değerlendirilmesine neden olmuştur. Ancak Türk Devrimleri ile Araplarla özdeşleştirilen Türk toplumu yenilenme sürecine girmiştir.

Cumhuriyet dönemi ile Türk toplumu bambaşka bir döneme girmiştir. Yüzünü Batı'ya dönen Türkiye toplumu uzun yıllar, Cumhuriyet devrimlerini sindirememiştir. Bugün halen devam eden tartışmalar, Türk toplumundaki arada kalmışlık hissiyatından kaynaklanmaktadır. Türkiye toplumu ne Doğulu olabilmektedir ne de Avrupalı olabilmektedir. Bu durum ise hem ideoloji karmaşasına hem de politika ve siyasette belirsizliklere yol açmaktadır ve bu çerçevede Hüseyin Nihal Atsız'ı referans gösterilmelidir.

Hüseyin Nihal Atsız, Türk toplumunun yapısı ve zihniyeti ile alakalı birçok yorumda bulunmuştur. Hüseyin Nihal Atsız, Türk milletinin Araplarla özdeşleştirilmesine şiddetle karşı çıkmıştır. Tarihi araştırmalarında 10. yüzyıldan sonra Türklerin arasında yeni bir hareketin başladığını ve bunun İslamlaşma olduğunu iddia ederek bu hareketin önce Uygur Türklerine bağlı olmayan Türk kavimlerinde yaşandığını ve

sonra etki alanının giderek genişleyerek önce eski Türkiş hanları soyundan gelen Satuk Buğra Han'ın kumandası altındaki Uygur Türklerine daha sonra da Karahanlı sülalesini etkisi altına aldığını belirtir. Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular ve daha birçok Türk devleti arasındaki dini ve mezhepsel olarak farklılıklardan ve çekişmelerden bahseden Atsız, araştırmalarında İslam'ın etkisi altına giren Türkler hakkında ve İslâm hakkında olumsuz bir yorumda bulunmamıştır.⁵⁴

Batılı ve Doğulu ayrımında ise Hüseyin Nihal Atsız'ın farklı yaklaşımları bulunmaktadır. Hüseyin Nihal Atsız, Batılı ve Doğulu ayrımında çok net bir tavır sergilemiştir ve eleştirel bir dille şu ifadeleri kullanmıştır⁵⁵: “Devletin, yani o zamanki Halk Partisinin kabul ettiği Soyadı Kanunu yanlıştır. Çünkü Türklerde soyadı isimden sonra değil, önce gelir. Dilin yapısı böyledir. Dille Avrupalılara benzeyeceğiz diye soyadını sona almak, şuur altına işlenmiş bir aşağılık duygusunun mahsulüdür. Biz Avrupalı falan değiliz. Buz gibi Asyalıyız ve hepsinden üstün olarak da Türk'üz... Anladın mı monşer? Avrupalı olmak meziyet olmadığı gibi, Asyalı olmak da kusur değildir. Unutma ki Arnavut Avrupalı fakat Japon Asyalıdır.”⁵⁶ İfadelerden anlaşıldığı üzere Hüseyin Nihal Atsız'ın Batılı olmaya karşı tutumu serttir. Düşününün ifadelerine göre Türkler hiçbir zaman Avrupalı olamayacaktır.

İrk, gen ve kültür açısından bakıldığında Orta Asya genleri taşıyan Türklerin Avrupa'ya olan yaklaşımı, Avrupa karşısında dayatılan baskı ve yaratılan aşağılık duygusunun nedenleridir. Batıya özenme, kültürünü, hukukunu, eğitim sistemini alma hep bu duygudan kaynaklanmaktadır.

Ancak Türkiye'nin Batılılaşma sürecinin mimarlarından ve belki de en önemli mimarı Mustafa Kemal Atatürk hakkında Hüseyin Nihal Atsız; “Arkasında olmasaydı şanlı bir mazi, bu milletten çıkar mıydı bir büyük GAZİ” ve ayrıca “Birinci Cihan Savaşı sonundaki büyük bozgundan sonra Türkiye'nin kurtulacağına inanan ve bu hususta mücadele hazırlığı yapan iki kişi vardı: Mustafa Kemal Paşa ve

⁵⁴ Hüseyin Nihal Atsız, **Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar Birinci Bölüm En Eski Zamanlardan Başlayarak Apar Sülalesinin Düşmesi Tarihi Olan Miladi 552'ye Kadar**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2014, s. 23.

⁵⁵ Hüseyin Nihal Atsız, **Türklüğe Karşı Haçlı Seferi ve Çektiklerimiz**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2008, s. 29.

⁵⁶ Atsız, **Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar Birinci Bölüm En Eski Zamanlardan Başlayarak Apar Sülalesinin Düşmesi Tarihi Olan Miladi 552'ye Kadar**, s. 23.

Kâzım Karabekir Paşa” diyerek Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusuna saygısını net bir dille ifade etmiştir.⁵⁷

⁵⁷ Can Kakışım, ‘Nihal Atsız’ın Kemalizm Eleştirisi ve Bu Eleştirinin Nedensel Çözümlemesi ‘, **İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi**, Cilt 5, Sayı No: 8, (2016), s. 262.

4.BÖLÜM

ATSIZ'IN TOPLUM GÖRÜŞÜ

Tez çalışmasının bu bölümü, çalışmanın seyri ve Hüseyin Nihal Atsız gibi değerli bir düşünürün fikirlerinin sosyolojik olarak değerlendirilmesi hususunda önemlidir. İlk bölümde yapılacak olan değerlendirmelerde zaman ve mekân faktörü üzerinde durulacaktır. Sosyo-kültürel faktörler ve ahlaki çürüme olgusu altındaki başlıklar, Hüseyin Nihal Atsız'ın daha önce birçok hususta değerlendirilen fikirlerini anlamamızı kolaylaştıracaktır. Son bölümdeki İslâm dini ve bu çerçevedeki din ve toplum ilişkisi değerlendirmeleri Hüseyin Nihal Atsız'ın doktriner bakış açısıyla değerlendirilerek sonuca gidilecektir. Doktriner olarak Türk milliyetçiliğinin irdelenmesi ve bu çerçevede analizler yapılması son derece hassasiyet içeren bir konudur. Ancak Hüseyin Nihal Atsız'ın fikirleri ve yaklaşımları, Türk milliyetçiliği üzerindeki birçok soru işaretini giderecek niteliktedir.

4.1 Zaman ve Mekân Faktörü Açısından Sosyolojik Değerlendirmeler

Zaman ve mekân mefhumu, felsefe ve sosyoloji disiplinleri içerisinde son derece önemli mefhumlardır. Bu mefhumların sosyoloji disiplini içerisinde ideolojik çerçevede yorumlanması da en az mefhumların kendisi kadar önemlilik arz etmektedir.

Sosyoloji disiplini, toplumları zaman ve mekân faktörü açısından ve toplumsal yaşam, toplumsal kurumlar ve kültür ile ilişkili olarak inceler. Bu bağlamda Türkiye'de sosyolojik olarak çalışmalar yapmak ve belirli bir olguyu ya da problemi irdelenmek için hem tarihsel olarak hem de kültürel olarak kapsamlı araştırmalar yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede son derece homojen bir yapı karşımıza çıkmaktadır. İnsanlığın ortaya çıktığı ve milletlerin oluşmaya başladığı ilk zamanlardan beri tüm tarih boyunca insanoğlu, üzerinde yaşadığı dünyayı şekillendirmeye ve mekânlar oluşturmaya çalışmıştır. Tüm bu süreç boyunca zaman ve mekân çerçevesinde insanoğlu, mekânlara ait olduğu kimliklerle anlam yüklemeye başlamıştır. İnançlar, kutsallaştırılan tüm olgular ve nesnelere, yerleşik hayat kuralları ve toplumsal kurallar, toplumsallaşma sürecinin bir parçası olmuştur.

Toplumsallaşma süreci ile beraber kimlik de bu süreçte çok önemli bir hale gelmiştir.⁵⁸

Kimlik faktörü ile toplumsallaşma süreci çerçevesinde zaman ve mekân faktörü, yaşamı düzenleyen bir faktör olarak karşımıza çıkmıştır. Türk milliyetçiliği ve Türk toplumu açısından bu süreci yorumladığımızda diğer milletlere nazaran zaman ve mekân faktörlerinin çok çok önemli olduğu görülmektedir. Burada din faktörü de son derece önemlidir. Türk toplumu için din faktörü, toplumsal yaşamı düzenleyen en belirgin faktörlerden birisidir. Bu nedenle din faktörü ile şekillenen toplumsal yaşamda, inşa edilen yapılar da yeni anlamlar kazanmıştır ve kutsiyet atfedilmiştir. Toplumsal kimlik bağlamında inşa edilen yapılar Türk toplumunun vazgeçilmez parçaları olmuştur.

Zaman ve mekân faktörü, Hüseyin Nihal Atsız'ın romanlarında son derece çarpıcı olarak değerlendirilmiştir. Türk toplumu ve kimliği için birçok olay ve mekân, Türk toplumunu derinden etkilemiş ve çoğu zaman da kaderini değiştirmiştir. Örnek vermek gerekirse 1071 Malazgirt Muharebesi ya da 1453 yılı İstanbul'un Fethi, Türk tarihi için son derece önemlidir.

Bozkır, mekânsal açıdan değerlendirildiğinde Türk kültürü için önemli bir imgedir. Türkler için asıl yurdun Orta Asya olması ve fetihler ile Türklerin dünyaya yayılması Orta Asya coğrafyasını da Türk kültürü için önemli bir imge haline getirmiştir. Orta Asya coğrafyasında mekânsal olarak bozkır hâkimdir ve Türk mitolojisinden tarihine kadar bozkır, günümüzde bile halen önemli bir imge olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hüseyin Nihal Atsız, Bozkurtlar adlı romanında bozkır imgesini ön plana çıkarmıştır. Romanda ön plana çıkan Ötüken bozkırını, sadece mekânsal anlamda değerlendirilmemiştir; hem Türk yurdu için hem de Türklerin değerleri için ruhu olan bir simge olarak değerlendirilmiştir.⁵⁹

Mekânsal açıdan değerlendirildiğinde bozkır coğrafyasında yaşam zordur. Bozkır coğrafyasında yaşayan insanların dayanıklı ve sert olması gerektirmektedir aksi

⁵⁸ Sevcan Güleç Solak, "Mekan Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış", **MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt:6, Sayı:1, s. 35.

⁵⁹ Sümeyye Bal, "Gün Olur Asra Bedel Romanı İle Bozkurtlar Romanında Mekân Olarak Bozkır", **International Journal of Humanities and Education**, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 1. Dil ve Kültür Çalışmaları Öğrenci Sempozyumu, s. 315.

takdirde kişi hayatta kalamaz. Ayrıca bozkır coğrafyası şartlarında insan acımasız olmaktadır çünkü coğrafya şartları bunu gerektirmektedir. Yüzyıllardır bozkır coğrafyasında yaşayan Türkler haliyle sert, dayanıklı ve acımasız olmuşlardır ve coğrafyanın etkisiyle de bozkıra benzemişlerdir. Bu nedendir ki Hüseyin Nihal Atsız için bozkır coğrafyası son derece önemlidir.⁶⁰

Bozkurtlar romanında yurdundan uzakta kalan insanlar sürekli bozkırı özlemektedir ve yakınmaktadırlar. Çünkü bozkırı içselleştirmiş olan Türkler, başka coğrafyalarda yaşayamazlar ve kendileri olamazlar. Bu çerçevede bozkırın Türkler için bir diğer anlamı da özgürlüktür Özgürlüğün yanı sıra aynı zamanda bir güç kaynağıdır. Bozkır yaşamı ne kadar çetin olsa da zorlu mücadele koşulları Türklere güç vermektedir, zorlu yaşam sürekli mücadeleyi öğördüğü için Türkler sürekli diri ve güçlü kalmaktadır.

Hüseyin Nihal Atsız, mekânsal olarak bozkırı ve bozkırın Türk kimliği için önemini ve aynı zamanda zamansal olarak sonsuz zaman olgusunu ‘Bozkurtlar Diriliyor’ romanında şu ifadelerle belirtmiştir:⁶¹ ‘ ‘ Bir Gök Türk olan bu sağlam yapılı genç ata çok iyi biner, oku beş yüz adıma düşürür, kılıcı vurunca zırhı keserdi. Fakat o kadar yoksul düşmüştü ki at şöyle dursun, şimdi bir yayı, hatta belinde küçük bir bıçağı bile yoktu. Büyük bir ülküye koşan insanların yılmazlığı ile sonsuz bozkırda yaya yürüyor, bir an için olsun mola vermek aklına gelmiyordu.’’

Hüseyin Nihal Atsız’ın ifadelerinde de anlaşıldığı gibi bozkır güçlü bir Türk için hissedilecek ve tasvirinden ziyade içerisinde kahramanlık imgesi bulunduran bir mekândır. Bozkırın tüm sert koşullarına rağmen bir Türk hiçbir şekilde bozkırdan vazgeçemez ve ondan kopamaz. Bozkırda sonsuzu hissedilen Türk, zamansal açıdan da farklı bir kimliği ifade etmektedir.

4.2 Sosyo-Kültürel Faktörler Açısından Sosyolojik Değerlendirmeler

Sosyo-kültürel faktörler, toplumsal açıdan ve doktriner bağlamdan değerlendirildiğinde, kimlik üzerinde bir güç unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumlar ve gruplar sosyolojik olarak analiz edilirken sosyo-kültürel faktörler

⁶⁰ Bal, “Gün Olur Asra Bedel Romanı İle Bozkurtlar Romanında Mekan Olarak Bozkır”, s. 312.

⁶¹ Hüseyin Nihal Atsız, **Bozkurtlar Diriliyor**, İrfan Yayıncılık, 2015, s. 13.

önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada sosyo-kültürel faktörleri inşa eden birçok element bulunmaktadır ve bu açıdan bakıldığında toplumsal olarak kimlik unsuru, sosyo-kültürel faktörlerin temel bileşenleri arasındadır. Ayrıca hürriyet, milliyet, özgürlük, ülkü ve inanç bağlamında sosyo-kültürel olarak birleşen tüm unsurlar, Türk kimliği için çok önemli unsurlardır.

Hüseyin Nihal Atsız, Türk kimliği üzerindeki sosyo-kültürel faktörleri iyi analiz edebilen ve yorumlayabilen bir düşünürdür. Türk toplumunun yaşamında milli değerler ön plandadır. Hem toplumsal olarak hem de kültürel olarak milli değerler olmadan Türk toplumu düşünülemez. Milli değerlerin baskın olması Türk toplumunu hem mazisinde hem de geleceğinde diğer milletlerden üstün bir konuma getirmektedir. Hüseyin Nihal Atsız da tüm bunları görebilen ve sosyolojik olarak Türk toplumunun yapısını çok iyi analiz ederek geleceği yorumlayabilen bir düşünürdür.

Fethi Tevetoğlu, Hüseyin Nihal Atsız için şu yorumu yapmıştır:⁶² “Önce şunu belirteyim ki, Atsız’ın mefkûre yapımındaki payı, anamın ve babamın maddi ve manevi varlığımdaki hakları kadar büyüktür. Fikir, ideal ve iman yapımı oluştururken Atsız’dan çok şey aldım. Ebedi aleme göç etmişler de, halen yaşayanlar da dahil, çağımızın diğer Türkçü Atsız yoldaşları gibi ben de Türklük için, yekpare tarih, yekpare vatan, yekpare millet, yekpare devlet, yekpare kültür ve medeniyet fikrini Atsız’ dan öğrendim, Atsız’ dan aldım.”

Fethi Tevetoğlu’nun pasajında görüldüğü üzere Hüseyin Nihal Atsız’ın Türk milliyetçiliği ve ülküsü üzerinde derin bir anlamı ve hâkimiyeti vardır. Türk milliyetçiliğinin bir doktrin olarak Türk gençliği üzerinde hâkimiyet kurması üzerinde de tartışılmaz bir rolü bulunmaktadır. Cumhuriyet ile beraber kemalizm ideolojisinin yavaş yavaş ülke gençleri üzerinde etkisinin artması ve Türk kimliğinin ön plana çıkarak ideolojiler içerisinde bir simge haline gelmesi ve paralelinde Atsız’ın çalışmalarının başladığı dönem, Türk toplumu ve Türk milliyetçiliği için bir dönüm noktasıdır.

⁶² Fethi Tevetoğlu, Büyük Türkçü Atsız Kimdir? Türkçülükteki Büyük Rolü Nedir?, **Yeni Orkun Dergisi**, İstanbul, 1989, s. 19.

4.3 Ahlaki Çürüme Olgusunun Din Bağlamında Değerlendirilmesi

Ahlaki çürüme ve yozlaşma, bir ülkeyi en az işgaller ve savaşlar kadar tehdit edici unsurlardır. Bir toplumda oluşan ahlaki çürüme ve yozlaşma, uzun zamana yayılan süreçlere tabiidir. Ancak etkileri bir toplum için yıkıcı olabilmektedir. Ahlaki açıdan çürümüş ve değerlerini kaybederek özünü yitirmiş toplumlar fiziki işgallere uğramadan çökmüş olur. Bu noktada Türkiye toplumu da ahlaki çürüme ve yozlaşma ile mücadele eden toplumlar arasındadır.

Ahlaki çürüme ve yozlaşma, Hüseyin Nihal Atsız için son derece önemli hususlardır. Düşünüre göre ahlak, bir milletin temelini oluşturmaktadır. Bir milleti ortak bir ülkü etrafında birleştiren ve inançla o ülkeye yönelten ve idealin gerçek olmasını sağlayan en temel olgu ahlaktır. Ahlaki çürüme bir millet için dışarıdan gelen saldırıdan bile daha tehlikelidir çünkü bir milleti var eden ahlaktır. Ahlak olmazsa gerçek anlamıyla bir millet de var olamaz.

Ahlaki çürümenin birçok farklı çeşidi bulunmaktadır. Hüseyin Nihal Atsız'ın bu konudaki görüşleri tek bir çerçevede değerlendirilemeyecek kadar geniş kapsamlıdır. Bu noktada Atsız, ahlaki çürüme olgusunu adeta bir sosyolog olarak ele almış ve ona göre çözümlenmeler yapmıştır.

Hüseyin Nihal Atsız, ahlak ve ahlaki çürüme olgusu üzerinde hassasiyetle durduğu gibi ırk üzerinde de hassasiyetle durmuştur ve ahlak ile soyu birlikte değerlendirerek farklı bir sosyolojik bağlam geliştirmiştir. Türk kimliği diğer milletlerden farklı karakteristik özelliklere sahip bir kimliktir ve bu çerçevede Türk ırkı da ayrı bir önem taşımaktadır. Türk kimlikleri ve ırkı tarihteki ilk kaynaklara kadar incelendiğinde en küçük Türk gruplarında sosyo-kültürel olarak ahlak olgusunun çok önemli olduğunu görmekteyiz ve ahlak felsefesi günümüze kadar gelmiştir. Ancak çağımızda onlarca kez darbe almış ve bozulmuştur. Atsız'ın üzerinde dikkatle durduğu konulardan biri de budur. Tüm bu açıklamalardan hareketle Hüseyin Nihal Atsız, Türk ırkının ahlakı için en önemli hususu, Türk ırkının diğer ırklarla karışmaması olarak değerlendirmiştir ve Ziya Gökalp'in şu sözünü referans

göstermiştir.⁶³ “Ahlakın meydana gelmesinde en önemli sebep soydur. Bir toplumun ahlakı, soyunun karışması ile değişebilir.”

Yukarıdaki açıklamada da ifade edildiği gibi Türklerin başka milletlerle ilişki kurması ve ülküden yoksun olarak hareket etmesi neticesinde, Türk ahlak sisteminde çatlaklar oluşacaktır. Çünkü Türklerle ilişki kuran başka milletlerin alışkanlıkları, kültürleri, adetleri, gelenek ve görenekları Türklerinkinden çok farklıdır. Bu durum da ortaya karma bir değerler bütünü çıkacak ve bu noktada ise önemle korunması gereken Türk ahlak sisteminde çatlaklar oluşacaktır.

Türkçülük akımını savunmak ve halifelik yanlısı bir tutum sergilemek, ahlak olgusunu ön plana çıkararak düşünür için son derece önemlidir. En başta diğer milletlere karşı temkinli davranılması ve öz ahlakı korumak birincil şarttır. Bunun yanında aynı zamanda ahlaki çürümeyi hızlandıracak birçok faktör de bulunmaktadır.

Hüseyin Nihal Atsız'ın politik olarak ön plana çıktığı dönemde Türkiye birçok sorunla uğraşmaktaydı. Bu sorunlar özellikle bazıları Türkiye'nin geleceğini tehdit eden sorunlar olarak nitelendirilebilir. Artan Sovyet etkisi ile komünizmin tüm dünyada yayılması ve ülkelerin rejimlerinin değişmesi ile Türkiye'de de bir komünizm tehlikesi baş göstermiştir. Aynı zamanda halifelik yanlısı İslâmcıların da faaliyetlerini artırması, zaten yeni kurulmuş olan devletin hem ekonomik sıkıntılarla uğraşması hem İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkileri yaşanan birçok sorun devleti iyice zora sokmuştu. Bu noktada Hüseyin Nihal Atsız ve dava arkadaşlarının faaliyetleri sadece tek bir gruba yönelik olmamıştır, devletin bekasının devamı için mücadelelere girişilmiştir.⁶⁴

Komünizm tehlikesi, Türkiye'yi en çok uğraştıran meselelerden birisi olmuştur. Devlet adamları ve bürokratlar ile milletvekillerinin de giderek komünizm propagandalarına meyiletmesi ve yazarların ve şairlerin komünizmi övmesi ile Türk milliyetçiliği üzerinde ciddi sıkıntılara sebebiyet vermiş ve Atsız'ın tabiriyle Türk

⁶³ Bkz., Ziya Gökalp, **Türk Ahlakı**, Bilgeoğuz Yayınları, 2013.

⁶⁴ Göktuğ İpek, ‘‘ Basında Sabahattin Ali- Nihal Atsız Davası’’, **Akademik Barış Dergisi**, Kırız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sayı:55, 2016, ss. 279-281.

ahlakının temelden sarsılmasına neden olacak gelişmeler yaşanmıştır. Komünizm, ahlaki çürümeyi hızlandıracak en önemli tehlike olarak nitelendirilmiştir.

Hüseyin Nihal Atsız'ın çok sert tartışmalara girdiği isimlerin başında yazar Sabahattin Ali gelmektedir. Atsız'ın aksine sol görüşleri ile ön plana çıkan ve Atsız gibi kendisini dava adamı olarak Sabahattin Ali de görüşleri, yazıları ve şiirleri yüzünden cezaevlerine girmiş çıkmıştır ve devlet tarafından yaptırımlara maruz kalmıştır. Bu noktada benzeşmektedirler.

26 Nisan 1944'te Ankara'da 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde ikili arasında yaşanan tartışmalardan dolayı görülen davada, Nihal Atsız Sabahattin Ali'nin şahsına değil belli bir zümreye karşı o 'vatan haini' ve 'Rum dönmesi' tabirlerini kullandığını ifade etmiştir. Ancak bu dava, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde basit bir hakaret davası olarak görülmemiştir. İki dava adamının kozlarını paylaştığı bir arena olarak görülen davaya, yazılarıyla ve eleştirileriyle birçok yazar, gazeteci ve devlet adamı müdahil olmuştur. Ahmet Emin Yalman, Asım Us, Hüseyin Cahit Yalçın, Zekeriya Sertel, Falih Rıfkı Atay, Hıfzı Topuz gibi şahsiyetler tartışmalara katılmışlardır.⁶⁵

Hüseyin Nihal Atsız'ın avukatı olan Hamit Şevket İnce'nin mahkeme salonundaki şu çıkışı davanın önemini gözler önüne sermektedir: ⁶⁶ “Bu dava iki imanın çarpışması, davasıdır. Bu dava milliyetçilikle komünizmanın çarpışması davasıdır. Bu davanın kökleri vicdanlarda ve kafalardadır. Bunu müdafaamızda arz edeceğiz. Davacının kafasında komünizma ateşi vardır. Müvekkilim bu ateşi söndürmek için hamle yapmaktadır. Ceza kanunundaki sarahete nazaran rica ediyorum. Sabahattin Ali'den sorulsun, hıyanetini ispat edelim mi? Dava ilmi ve siyasi kanaat davasıdır. Ayrıca Konya'daki mahkumiyet dosyasının getirilmesini rica ediyorum.”

Hamit Şevket İnce'nin meseleye yaklaşımı oldukça dikkat çekicidir. İnce, davadaki Sabahattin Ali ve taraftarlarını hıyanet içerisinde bulunan siyasi kanaat önderleri olarak nitelendirmiştir ve davanın basit bir dava olmadığını hâkime sunmuştur. Bu noktada Hüseyin Nihal Atsız ve destekleyicilerinin mücadelesinin basit bir mücadele olmadığı görülmektedir.

⁶⁵ İpek, “Basında Sabahattin Ali- Nihal Atsız Davası”, s. 279.

⁶⁶ İpek, “Basında Sabahattin Ali- Nihal Atsız Davası”, s. 278.

Hüseyin Nihal Atsız'ın yaşadığı dönemdeki Türkiye koşullarında komünizm tehlikesi, Türk gençliği üzerindeki en büyük ahlaki çürüme belirtilerinden birisiydi. Nitekim bu konuda Atsız haklı çıkmıştır. 1970'li yıllardan askeri darbenin olduğu 1980 yılına kadar Türkiye siyasi anlamda bir kaosa sürüklenmiştir. Tartışmalar sokaklara taşmış ve çatışmalara dönüşmüştür. Binlerce Türk genci yaşamını yitirmiştir.

Ahlaki çürüme olgusu ile ilgili olarak Hüseyin Nihal Atsız'ın en az komünizm kadar karşı çıktığı ideolojik oluşumlardan birisi yeşil komünistler olarak nitelendirdiği İslâmcılardır. Ancak burada kesin bir İslâm karşıtlığı yoktur. Hüseyin Nihal Atsız bu konudaki hassasiyeti Türk ahlak yapısını derinden sarsacak olan mekanizmaya sahip İslâmcı anlayıştır. Komünizm ideolojik olarak tüm sosyalistleri ve komünistleri tek bir bayrak ve ülke altında toplamayı hedeflemektedir. Bazı halife yanlısı ümmetçilerin de komünistlerle benzer bir şekilde idealleri bulunmaktadır. Tüm Müslümanları tek bir bayrak ve ülke altında toplamak tıpkı komünistlerin ideal devlet düzeni gibidir. Ancak Türk ahlak yapısına uygun olan bir sistem değildir. Hüseyin Nihal Atsız, yeşil komünistleri şu şekilde tanımlamaktadır: ⁶⁷ “Bazı mutaassıp ümmetçiler Türkçülüğe tahammül edemiyorlar. Bütün Müslümanları birleştirip tek devlet haline getirmek hülyası ardındalar. Daha Arapların kendi aralarında bile birleşemediği gözlerine çarpmıyor da ayrı tarihi oluşmaların sonucu olan, soy ve kültür bakımından birbirine hiç benzemeyen koca koca milletleri birleştirmeye çabalıyorlar! Tıpkı komünistlerin dünyayı tek devlet haline getirme hayalleri gibi. Bu bakımdan bunlara *Yeşil Komünistler* diyen mebusa yerden göğe kadar hak veriyoruz.”

Hüseyin Nihal Atsız, açıklamasında direkt olarak İslâm dinine bir saldırı içerisine girmemiştir. Türkler ve Araplar birbirinden çok farklı etnik kimliğe sahip ırklardır. Bu noktada İslâm dini ve Arap toplumu özdeşleşmiştir. Din evrenseldir ancak yaşam şekli olarak Arap milletinin yaşam şekli Türk toplum yapısıyla uyuşmayan özelliklere sahiptir. Osmanlı Devleti'nde sorun yaşandığı gibi olası bir durumda Türkiye Cumhuriyeti'nde de büyük sıkıntılar doğuracaktır. Ayrıca siyonizm ve masonluk da Türk toplum yapısıyla uyuşmayan özelliklere sahiptir.

⁶⁷ Hüseyin Nihal Atsız, “Türkçülüğe Karşı Yobazlık”, **Ötüken Aylık Türkçü Dergi**, Sayı:75, 1970, s. 10.

Siyonizm ve masonluk Türk ahlak sistemini bozacak ve Türk ülküsü için ciddi tehlikeler arz edebilecek düzeyde faaliyetler içerisinde. Ancak siyonistler ve masonlar faaliyetlerini gizli yürütmektedir. Görünürde faaliyet gösteren grupları ve oluşumları destekleyerek Türk toplumunun sinir noktalarına dokunarak toplumsal olarak ahlaki çürümeyi hızlandırmaktadır. Komünistler ve İslâmcılar kadar tehlikeli olan bu gruplara Atsız şiddetle karşı çıkmaktadır.⁶⁸

Tüm değerlendirmeler haricinde Atsız'ın dikkat çektiği konulardan birisi de Türk kadınlarıdır. Kadınlar toplumun temeli olduğu için Atsız'a göre Türk kadınlarının nasıl yetiştirilmesi hususu çok önemlidir. Yunan, Roma, Arap, Hint ve İran toplumlarında kadın her zaman ikinci plana atılmıştır ve kötü olarak nitelendirilmiştir. Ancak eski Türk tarihine bakıldığında kadınların ve kadın savaşçıların çok önemlidir. Bu çerçevede Türk toplumuna vakur, ağırbaşlı ve kendini bilen Türk kadınları ve vatana hizmet edeceğini bilecek oğullar ve kızlar yetiştirecek Türk kadınlarına ihtiyaç vardır. Avrupa ve Ortadoğu milletlerinin kadınlarına özenmek, kadınların kendi kültürlerini yadsıyıp başka kültürdeki kadınlara hayranlık beslemesi, toplumu en başta çürütecektir.⁶⁹

4.4 Hüseyin Nihal Atsız'ın İslâm Dinine Bakışı ve İslâmla İlgili Yorumları

Bölümün muhtevası açısından bu tez çalışmasının en önemli bölümlerinden birisi Hüseyin Nihal Atsız'ın İslâm dinine bakışının incelendiği bu bölümdür. Çalışmanın birçok bölümünde konularla bağlantılı olarak Atsız'ın İslâm dini ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Türk ahlakının korunması ve Türk milliyetçiliği ile Türk ülküsü ideali, Hüseyin Nihal Atsız'ın ince çizgileridir. Bu noktada karşı çıktığı birçok husus vardır. Ancak İslâm ile ilgili tüm görüşleri bugün çarpıtılmış vaziyettedir.

Daha önce de ifade edildiği gibi Atsız, direkt olarak İslâm ile ilgili; yani dinin kendisi ile ilgili kesin bir olumsuz tavır sergilememiştir. Aksine birçok noktada İslâm dinini ve Türk milletine verdiği gaza ve cihat anlayışını övmüştür. Yine bu konudaki görüşleri de çarpıtılmıştır.

⁶⁸ Atsız, "Türkçülüğe Karşı Yobazlık", s. 10.

⁶⁹ Bkz., Hüseyin Nihal Atsız, "Türk Kızları Nasıl Yetiştirilmeli?", **Orhun Dergisi**, Sayı:13, 1 Şubat 1943.

Osmanlı Devleti'nin yıkılıp yerine Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu zaman devlet, Teğmen Kubilay'ın şehit edilmesinden Şeyh Sait İsyanı'na, Yozgat, Düzce'deki ayaklanmalardan 1938 olaylarına kadar birçok badire atlatmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin rejimi bellidir ve rejim doğrultusunda varlığını sürdürmektedir. Ancak bu rejime karşı olan oluşumlar, gruplar ve siyasi partiler bertaraf edilmelidir. Çünkü hem Türk ölküsü hem de Türk toplum yapısı ile ilgili olarak Türk ahlak sistemi için tehlike arz etmektedir. Bu tehlikelerin en önemlilerinden biri de hilafet rejimini tekrar getirmek isteyen hilafet yanlısı gruplardır.

Ziya Gökalp'in "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" adlı eserinde, Türk kimliği ile İslâm dini arasında herhangi bir çatışma olmadığını belirtmiştir. Bu konuda Türk milliyetçiliğinin doktrin bağlamındaki hassas konularından birisidir. Yüzyıllardan beri Türklerin dini olan İslâm ile herhangi bir çatışmanın olması mümkün değildir. Ziya Gökalp'in bu tavrı İttihat ve Terakki Partisi yöneticilerinde gözle görülür bir şekilde barizdir.⁷⁰ Ancak Türk ideologlarının karşı çıktığı nokta, Batılılaşma ve Batılı devrimlerin yapılmaya çalışıldığı dönemde İslâmcılığın artık eskiyen ve laiklik ile bağdaşmayan yönlerinin tasfiye edilmesidir. Bu durum İslâmcılar nezdinde büyük tepkilere neden olmuştur. Ancak siyasi konjüktör gereği devrimler yapılmış ve Türkiye yönünü Batı'ya çevirerek Türk halkına rejimi benimsetmiştir. Atsız'ın fikirleri de kısmen bu yöndedir. Din kurumlarının tasfiye süreci ve devrimler gereklidir ancak Atsız'ın karşı çıktığı noktalar farklıdır. İslâm dininin yer yer Arap milliyetçiliğine neden olabilecek faaliyetler içerisine girmesi ve Türkler ile Arapların farklı milletler olması nedeniyle Türklerin Türk milliyetçiliği yapma zaruryeti doğmaktadır. Bu durum tamamen İslâm dininin reddi anlamına gelmemektedir. Atsız'ın da müdahil olduğu tartışma bu noktada şekillenmektedir. Bu konudaki en net ifadeleri Hüseyin Nihal Atsız'ın yakın bir dostu olan Remzi Oğuz Arık belirtmiştir.⁷¹

Remzi Oğuz Arık'ın belirttiği gibi Türk realitesi vurgusu çerçevesinde İslâmcı idealler ile Türk milliyetçiliği çatışma halindedir. Laiklik, din kurumlarının

⁷⁰ Ferit Salim Sanlı, Türkçülük Akımında Din Olgusu Üzerine Aykırı Bir Yaklaşım: Hüseyin Nihal Atsız ve Fikirleri, **Yüksek Lisans Tezi**, Ankara Üniversitesi Türk İnkilâp Tarihi Enstitüsü, Ankara, 2010, s. 115.

⁷¹ Sanlı, Türkçülük Akımında Din Olgusu Üzerine Aykırı Bir Yaklaşım: Hüseyin Nihal Atsız ve Fikirleri, s. 128.

modernize edilmesi, hurafelerin ve cehaletin Türk milleti üzerindeki tesirinin yok edilmeye çalışılması, Arapçanın reddedilip her alanda Türkçe'nin ön plana çıkarılmasını Atsız desteklemiştir. Ancak İslâm dininin kendisi ile çatışarak değil Türk milliyetçiliği ve Türk realitesi ile olan çatışmasında ret bir tavır sergilemiştir.

Cumhuriyet tarihinin ilerleyen dönemlerinde Türkçülük ve Ümmetçilik arasında ince çizgilerden dolayı Türk milliyetçileri arasında fikir ayrılıkları meydana gelmiştir. Hüseyin Nihal Atsız'ın da bu çerçevede belirli oluşumları desteklemesi İslâm karşıtlığı olarak yorumlanmıştır. Ancak daha önce ifade edildiği gibi Türk milliyetçilerinin ayrıldığı nokta Arap milliyetçiliği ve Arap kültürüne karşı alınan tavidir.

Arap milliyetçiliği ve Arap kültürüne karşı olunan noktada nitekim fikir ayrılıkları yaşanmıştır. Örnek vermek gerekirse Alparslan Türkeş ve Hüseyin Nihal Atsız arasında yaşanan fikir ayrılığı bu durumun en bariz örneğidir. Alparslan Türkeş'in partisini İslami çizgide koordine etmesi Atsız'ın hoşuna gitmemiş ve 1970'li yıllarda Alparslan Türkeş ve Atsız arasındaki ihtilaf toplum nezdinde de ayyuka çıkmıştır. Nitekim Alparslan Türkeş'i hedef alan Atsız, Milliyetçi Hareket Partisi'nin "cahillerin" barınabileceği bir parti olamayacağını beyan etmiş, 1972 yılındaki yazısında da, Türk milliyetçilerinin ancak Türkçü karakteri olan bir partiyi tutacağını ifade ederek Atsız; "Türkçülükten sapan veya taviz veren hiçbir parti tutulmaz, tutulamaz" diyerek Alparslan Türkeş'e olan tavrını net bir şekilde ifade etmiştir.⁷²

Alparslan Türkeş ve Atsız arasında yaşanan fikir ayrılığı Ümmetçilik konusunda Atsız'ın kesin çizgilerini olduğunu göstermektedir. Ancak bu çizgiler, net olarak İlama karşı olarak çizilen çizgiler değildir, Atsız Türk milliyetçiliğinin doktrin olarak gerekli hususlarına dikkat çekerek Alparslan Türkeş ve ekibine karşı tavır almıştır.

4.5 Din ve Toplum İlişkisi Bağlamında Değerlendirmeler

Türkiye toplumunda din konusu, milliyetçilik ile beraber en hassas konulardan birisidir. Türkiye toplumu ile karşıt düşünceye sahip kişiler de bile eleştiri bazında

⁷² Sanlı, Türkçülük Akımında Din Olgusu Üzerine Aykırı Bir Yaklaşım: Hüseyin Nihal Atsız ve Fikirleri, s. 49.

temkinli davranmak esastır. Türk milliyetçiliği ve din ekseninde yapılan değerlendirmeler ve eleştirilerde sağduyu aranmalıdır.

Hüseyin Nihal Atsız, Türk toplumunu çok iyi analiz edebilen ve bu çerçevede yorumlar yapabilen bir düşündürdür. Dünya düşünce tarihinde ideal ve ütopya karşımıza sosyolojik olguların kavramsallaşması ve idealin pratiğe dönüşmesi ile bir gerçek olarak çıkmaktadır. Daha önceki bölümlerde ifade edildiği gibi idealden ve ahlaktan yoksun bir millet, toplumsal bağları çok zayıf ya da hiç olmayan bir topluluktan öteye geçemez ve eni sonu yok olmaya mahkûmdur. Dünyada başarılı olmuş ve dünya siyasetini şekillendiren ülkelere baktığımızda bu ülkelerin ideal ve ütopya ekseninde hareket ettiğini görmekteyiz. İdealleri ve ütopyalari tartışılır olsa da bu milletler başarmış milletlerdir. Türkiye de ideal ve ütopya ekseninde toplumsal bağları çıkar ilişkisinden uzak ortak bir amaca hizmet eden sosyolojik gerçeklere sahiptir. Atsız'ın bu noktadaki görüşleri araştırıldığında ahlaki çevreden bahsettiğini görmekteyiz.

Atsız'a göre ahlaki çevre sinemada, vapurda, plajda, sokaklarda oluşmaktadır. Ancak ahlaki bozacak nitelikteki şeyler derhal bertaraf edilmelidir. Atsız bu durumu ‘‘gevşek bir öğretmen, kötü bir film, zararlı bir kitap, bir plaj kepâzeliği’’ şeklinde değerlendirmektedir. Ayrıca bar, meyhane, balo gibi yerleri milli ahlakın mezbahası olarak nitelendirerek sefahat ve ahaksızlığı Türk gençlerine empoze etmeye çalışan yerler olarak belirtilmiştir. Ayrıca tüm bunlar medeniyetin bir belirtisi olamaz. Düşünre göre ‘medeniyetin kanalizasyonları’ni oluşturmaktadır.⁷³

İdeal ve ütopya çerçevesinde Hüseyin Nihal Atsız, Türk toplumunun eksikliklerini görmüş, ideallerin önündeki engelleri ve tehlikeleri sezerek nasihatler vermiş, uzun yıllardır ütopya olarak kalan fikirleri uyandırarak Türk gençleri üzerinde ülkücülük idealini canlandırarak Türk siyasetinde bambaşka bir dönemi başlatmıştır. Ancak din konusunda Atsız ciddi şekilde eleştirilere maruz kalmıştır.

Türkler tarih boyunca birçok dine ve mezhebe mensup olmuşlardır. Ancak İslâm dini Türkler için ayrı bir anlam ifade etmektedir. Türk toplumundan İslâm dini ayrı tutulamayacak derecede derin bağlar bulunmaktadır ve bu bir gerçektir. İmam hatip

⁷³ Bkz., Hüseyin Nihal Atsız, ‘‘Gençlik ve Ahlak’’, **Bozkurt Dergisi**, 1942, Sayı:2.

okullarının yasaklanması ve birçok din adamına getirilen kısıtlamalar toplum nezdinde hoş karşılanmamıştır. Atsız da bu uygulamalara karşı çıkan aydınlar arasındadır. Böyle uygulamalar toplumu kutuplaştırmaktan öteye geçemez.

Hüseyin Nihal Atsız, din ve toplum ilişkisi çerçevesinde muhafazakâr bir sosyal hayatı Türk gençlerine empoze etmeye çalışmıştır. Atsız, sinemaların kapatılmasını ve kadın ve erkek plajlarının ayrılmasını önermiştir. Çünkü bu hususlar, Türk ahlak sistemini bozmaktadır. Bu önerileriyle faşist ve gerici olarak nitelendirilmiştir ancak Atsız'ın amacı Türk gençleri üzerindeki emperyalist ve Avrupalı geleneklerinin etkisini yok etmektir. Zamanın çiçek çocukları olarak nitelendirilen hippilere de şiddetle karşı çıkan Atsız, hippilerle beraber aylaklara, çalışmayanlara ve işe yaramazlara ve serbest cinsel ilişki yaşayanlara da şiddetle karşı çıkar. Bu çerçevede düşünen birisi zaten İslâm düşmanı olarak nitelendirilemez.⁷⁴ Atsız'ın var istediği yer ve idealindeki kurgu, sonuna kadar Türk ahlak sisteminin, gelenekleri ve göreneklerinin korunması ile tehlike arz edecek durumlarda sonuna kadar savaşılmasının bir şiar edinilmesidir ayrıca Türk ülküsü ideali önünde tüm engellerin aşılmasıdır.

⁷⁴ Erdi Aksakal, Muhafazakâr Ütopist Aydın; Hüseyin Nihal Atsız ve Romanları, **Yüksek Lisans Tezi**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2014, s. 5.

SONUÇ

Hüseyin Nihal Atsız, şüphesiz Türkiye düşünce tarihinin en önemli düşünürlerinden birisidir. Bunun yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti tarihinin hem kişiliği ve yaşamı ile hem de düşünceleri ve eserleri ile en tartışmalı kişilerinden birisidir. Hüseyin Nihal Atsız hakkında bugüne kadar birçok araştırma yazıları yazılmış, yüksek lisans tezleri yazılarak savları desteklenmiş yahut şiddetle karşı çıkmıştır, bu durum Nihal Atsız'ı anlamayı daha zor hale getirmiştir. Özellikle din konusu başta olmak üzere sosyolojik olarak toplum ile ilgili görüşlerinde çoğu kez yanlış anlaşılmıştır ayrıca Nihal Atsız'ın ideolojisine karşı olan birçok kişi tarafından bilinçli olarak yanlış anlaşılması için düşünceleri çarpıtılmıştır. Bu tez çalışması Hüseyin Nihal Atsız'ın din ve toplum görüşleri baz alınarak yapılacak incelemeler ile sosyolojik olarak yanlış anlaşılmış ve çarpıtılmış birçok görüşü hem ideolojik olarak Atsız'a sempati duyan kişiler üzerinde olumlu gelişmeler yaratacaktır hem de yanlış anlaşılmış ve çarpıtılmış birçok düşünce ve konuya ışık tutacaktır.

Osmanlı Devleti bürokrasisi içerisinde Jön Türklerin ve İttihat ve Terakki Partisi'nin ön plana çıktığı süreç ve Türkçü ve ümmetçi politikaların siyasi arenada birbiri ile mücadele ettiği dönem üzerinde durularak Türkçülük ideolojisi sosyolojik çerçevede yorumlanarak tez çalışmasının hipotezleri için dayanaklar oluşturulmuştur. Çalışmanın araştırma metodlarına göre uygun bir şekilde değerlendirmeler yapılarak tez çalışması zenginleştirilmiştir.

Çalışmanın problemleri çerçevesinde Hüseyin Nihal Atsız'ın dine bakışı ve yaklaşımı net olarak somut verilerle açıklanmış ayrıca Atsız ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkide olan birçok yazar, gazeteci, devlet adamı ve bürokratların düşünceleri ile de somut veriler pekiştirilmiştir. Hüseyin Nihal Atsız'ın topluma bakışı ve yaklaşımı da ahlak ve sosyolojik bağlam temel olarak üzere önce tarihi veriler ve sosyolojik bağlamlar ile temellendirilerek düşünürün topluma bakışı ve yaklaşımı derinlemesine analiz edilmiştir. Çalışmanın son problemini teşkil eden Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülüğe bakışı ve yaklaşımı da tam olarak incelenmiştir. Bu bakımdan diğer ideolojilerle olan bağlantıları, Türkçülüğe bakıştaki siyasi koşullar ve tarihsel olaylar ile Atsız'ın yaşamı ile doğrudan ilişki kurularak çalışmanın problemleri eksiksiz bir şekilde değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında edinilen bilgiler, çalışmamızın hipotezlerini destekler niteliktedir. Çünkü Hüseyin Nihal Atsız'a göre din, toplumsal bazda asıl belirleyici bir faktör değildir. Türklüğün dinle bağlantısı apayrı olduğu için Atsız, dine ahlaki kuralları düzenleyici bir faktör olarak bakmaktadır ve dinin Türk kimliğine ve ahlak sistemine müdahale noktasında dine karşı çıkar. Atsız'ın direkt olarak karşı çıktığı nokta İslâm dini olmamıştır.

Çalışmanın Atsız'a göre bireyin toplumun bir parçası olarak ancak var olabileceği ve kökü derinde bir ağaç gibi insanın toplum toprağı üzerinde büyüdüğü yönündeki hipotezi de özellikle düşünür ahlak ve toplum ilişkisi yönündeki düşüncelerinin incelendiği bölümde ayrıntısıyla değerlendirilerek hipotez doğrulanmıştır. Sosyolojik çerçevede ahlak, Hüseyin Nihal Atsız'ın kırmızı çizgisidir. Türk toplumunun ahlak sistemini bozacak olan her tehdidin yok edilmesini savunur. Çünkü bu yapılmazsa birey ve doğrudan olarak da toplum gelişme gösteremez ve tehdit altına girer. Saldırılarına maruz kalan devlet ise yok olur.

Hüseyin Nihal Atsız'ın dine, topluma ve son olarak Türkçülüğe bakışı bakışı arasında sosyolojik olarak paralellik bulunmaktadır. Atsız, dini, toplumu ve Türkçülüğü ayrı ayrı değerlendirirken savunduğu görüşleri çelişmemektedir. Tüm bu noktaları ahlak bağlamında temellendiren düşünür için din ve toplum ahlakı, ahlakta meydana gelen yozlaşma ise din ve toplumu dönüştürerek olumsuz durumların oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Çalışmanın son hipotezi olan Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülüğe bakışı ve yaklaşımı ile ilgili toplanan veriler ve yapılan araştırmalar çerçevesinde Anadolu bir Türk yurdudur. Türklerin ulaştığı, faaliyet gösterip yayıldığı her nokta da Türk yurdudur. Sadece bireysel anlamda değil Türklerin toplumsal olarak faaliyet gösterdiği her nokta yine düşünürün üzerinde en fazla durduğu noktalardan birisidir. Bu çerçevede Atsız'a göre öncelik din değil Türkçülüktür. Osmanlı Devleti zamanındaki din algısı ve fetihlerdeki gaza anlayışından ziyade Türkçülük faaliyeti toplumsal toprağı meydana getirmektedir.

Hipotezlerin desteklenmesi için yapılan araştırmalarda, İslâm dini hususunda eksik olan çalışmalara örnek olabilecek bir çalışma meydana getirilmiştir. Sadece Hüseyin Nihal Atsız bağlamında değil Türkçülük ideolojisinin tüm kavramsal çerçevesinden

hareketle İslâm dini ve toplumla ilişkisi noktasında birçok gözden kaçmış ayrıntılar çalışma kapsamına dâhil edilerek çalışma zenginleştirilmiştir.

KAYNAKÇA

Akçura, Y. *Türkçülüğün Tarihi Türklük Fikri, Türkçülük Cereyanı, Türk Ocakları*, Hazırlayan Erol Kılınç, Ötüken Yayınları.

Aksakal, E. (2014). *Muhafazakar Ütopist Aydın; Hüseyin Nihal Atsız ve Romanları*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Akün, Ö.F.(1991). **TDV İslam Ansiklopedisi**, “Atsız Maddesi”, İstanbul, C:IV.

Atsız, H. N. (1942). Türk Tarihinde Meseleler, *Çınaraltı*, 22. Sayı, 3.

Atsız, H. N. (2011). *Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Atsız, H. N. (1942). Gençlik ve Ahlak, *Bozkurt Dergisi*, Sayı:2.

Atsız, H. N. (1970). “Türkçülüğe Karşı Yobazlık”, *Ötüken Aylık Türkçü Dergi*, Sayı:75.

Atsız, H. N. (1975). Türk Tarihinde Eylül”, *Ötüken*, Sayı: 9.

Atsız, H. N. (2008). *Türk Ülküsü*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Atsız, H. N. (2008). Türklüğe Karşı Haçlı Seferi ve Çektiklerimiz, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2008.

Atsız, H. N. (2011). *Ruh Adam*, İstanbul, Ötüken Neşriyat.

Atsız, H. N. (2014). *Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Atsız, H. N. (2015). *Bozkurtlar Diriliyor*, İrfan Yayıncılık.

Atsız, H. N. *Türk Tarihi Üzerinde Toplamalar Birinci Bölüm En Eski Zamanlardan Başlayarak Apar Sülalesinin Düşmesi Tarihi Olan Miladi 552'ye Kadar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2014.

Atsız, H. N.(2017).“Türk Tarihinde Eylül”, **Makaleler-I**, İrfan Yayıncılık, İstanbul.

- Atsız, H.N. (1943). ‘‘Türk Kızları Nasıl Yetiştirilmeli? ’’, *Orhun Dergisi*, Sayı:13.
- Atsız, H.N.(2017). ‘‘C.H.P.’nin Türkçülere ve Komünistlere Karşı 1944’ten Evvel Tutumu’’, **Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferleri**, İrfan Yayıncılık, İstanbul.
- Bal, S. ‘‘ Gün Olur Asra Bedel Romanı İle Bozkurtlar Romanında Mekân Olarak Bozkır’’, *International Journal of Humanities and Education, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 1. Dil ve Kültür Çalışmaları Öğrenci Sempozyumu*.
- Bars, M.E. Ziya Gökalp ve Türkçülük Üzerine Bazı Değerlendirmeler , *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2.
- Cihan, Ö. (2007) *Atsız Bey*, Ötüken Yayınevi, İstanbul.
- Cin, H. ‘‘Hüseyin Nihal Atsız’ın Çıkardığı Orkun Dergisi’nde (6 Ekim 1950-18 Ocak 1952) Dil, Kültür ve Milliyetçilik Hakkındaki Yazılar 1 ’’, *International Journal of Humanities and Education, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 1. Dil ve Kültür Çalışmaları Öğrenci Sempozyumu Bildirisi*.
- Çilliler, Y. (2015). Modern Milliyetçilik Kuramları Açısından 19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu Fikir Akımları, *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)* Cilt/Volume: 10, Sayı/Issue: 2.
- Çolak, Ç.D. Türk Siyasal Hayatında Türkçülük Fikrinin Gelişmesine Yol Açan Etkenler, *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, TURAN-SAM Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, Cilt:8, Sayı:29.
- Ekiz, O.N. (1977) 20. Yüzyılın Büyük Türkçüsü Nihal Atsız, *TOKER Milliyetçi Fikir ve Edebiyat Dergisi*, Sayı:15.
- Evis, A. (2014). ‘‘Hüseyin Nihal Atsız’ın Romanlarında Fantastiğin İzleri’’, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:11, Sayı:25.
- Evis, A. ‘‘Hüseyin Nihal Atsız’ın Ruh Adam Romanında Yer Alan Tip ve Karakterlerin İncelenmesi ’’, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, s.243-244.

- Gökalp, Z. (2013). *Türk Ahlakı*, Bilgeoğuz Yayınları.
- İpek, G. (2016). “ Basında Sabahattin Ali- Nihal Atsız Davası”, *Akademik Barış Dergisi*, Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sayı:55.
- Kakışım, C. (2016). “Nihal Atsız’ın Kemalizm Eleştirisi ve Bu Eleştirinin Nedensel Çözümlemesi ‘’, *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı: 8.
- Karabulak, O. (2017). *Atsız ve Türkçülüğün Yarım Asrı Süreli Yayınlarında Türk Milliyetçiliğinin Seyri (1931 - 1975)*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Mehmet Bulut vd.,(2019). *Sultan İkinci Abdülhamit Dönemi*, İZÜ Yayınları NO: 26, İstanbul.
- Öner, S. (1977). *Nihal Atsız*, 100 Büyük Edip Şair Dizisi, Toker Yayınları.
- Öztekin, H. (2018). 1944 Irkçılık-Turancılık Davası ve Basındaki Tartışmalar, *Selçuk İletişim*, 11 (1).
- Sanlı, F.S. (2010). *Türkçülük Akımında Din Olgusu Üzerine Aykırı Bir Yaklaşım: Hüseyin Nihal Atsız ve Fikirleri*, T.C Ankara Üniversitesi Türk İnkilâp Tarihi Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Semiz, Y. İttihat ve Terakki Cemiyeti ve Türkçülük Politikası, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*.
- Sertkaya, O.F. (1988). Hüseyin Nihal Atsız (Hayatı ve Eserleri), Ötüken Neşriyat, Ankara.
- Solak, S.G. “Mekan Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış” , *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:6, Sayı:1.
- Stoddard, P. H. (2003). *Teşkilat-ı Mahsusa*, Çev: Tansel Demirel, Arma Yay., İstanbul.
- Şahin, C ve Şahin, M. (2013). Düşünceden Eyleme: Türk Devriminin Düşünce Boyutunun Uygulamaya Yansımaları Süreci, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, c: XIII, Sayı: 27.

Tekin, N. (2016). **Nihal Atsız**, Kariyer Yayıncılık, Aralık.

Tevetoğlu, F. (1989). Büyük Türkçü Atsız Kimdir? Türkçülükteki Büyük Rolü Nedir?, *Yeni Orkun Dergisi*, İstanbul.

Yenişafak Gazetesi. (Haziran 2008) ‘‘Kara Kuvvetleri Neden 2217 Yaşında? İşte Cevabı!’’, [https://www.yenisafak.com/gundem/kara-kuvvetleri-neden-2217-yasinda-iste-cevabi!-12577528,\(e.t:18.04.2019\).](https://www.yenisafak.com/gundem/kara-kuvvetleri-neden-2217-yasinda-iste-cevabi!-12577528,(e.t:18.04.2019).)

Yıldız, M.C. (1999) ‘‘Osmanlı’nın Son Dönemindeki Üç Düşünce Akımının Sosyolojik Analizi: Batılılaşma, Ümmetçilik Ve Milliyetçilik ‘’, *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 4.

Yılmaz, M. (2015). Nihal Atsız’ın Tarih Algısı ve Türk Tarihi Hakkındaki Görüşleri, *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10/9.

Zorlu, M. (2018). *Türkçülük Temelinde Türkiye Cumhuriyeti’nin İdeologu Ziya Gökalp*, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çorum.

EKLER

ATSIZ'IN YAZILARINDAN ÖRNEKLER

EK:1- Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıldönümü ve Milli Kültür (Hüseyin Nihal ATSIZ)

Geçmişini anmak insanlara mahsus bir iştir. Hayvanlar geçmişini düşünmez. Onlar yalnız içinde buldukları ânın kaygısındadır. “Geçmiş” ne kadar kusurlu olursa olsun bugün ve yarın için vereceği derslerle, göstereceği ibretlerle ihmaline imkân olmayan bir kitap, insanlara milletlerin güç kaynaklarından biridir. Bundan dolayıdır ki bir millete geçmişini unutturmak onu yok etmenin ilk şartıdır.

Günümüzde, geçmişini unutturularak yok edilmek istenen bir milletin en tipik örneğini görmekteyiz: Moskoflar, Sovyetler ülkesindeki en azından 40 milyon Türk'ü ortadan kaldırmak için bu çareye başvurmuşlardır. Önce eski ulus, uruk ve boylan sözde ayrı milliyetler hâline getirmişler, alfabelerini ayırarak ortak edebî dili bertaraf etmişler sonra da tarihte görülmemiş bir utanmazlıkla uydurma tarihler düzerek “geçmiş”le ilgilerini kesmeye başlamışlardır.

Aynı maskaralık İran'da da yürütülmektedir. Türk, Fars, Kürt, Arap, Lor, Bülüş ve Ermeni'den kurulu 25 milyonluk devletin içinde 12 milyonluk nüfuslarıyla en büyük ve en enerjik unsur olan Türkler'e Türklüklerini unutturmak için her şey yapılmakta, bu Türkler'in aslında Fars oldukları halde Çengiz istilâsı sırasında zorla Türkçe konuşmaya zorlandıkları gibi ahmakça bir iddia ileri sürülmektedir.

Moskoflar da, Acemler de yabancı oldukları ve mazideki hâdiseler dolayısıyla Türkler'den çekindikleri için bu davranışlarda kendi bakımlarından mazurdurlar. Fakat biz kendimiz maziye hesaba katmamak gibi bir gafletin içinde bulunursak bu suçumuzu bağışlatacak hiçbir sebep ve bahane ileri sürülemez.

İslâmiyet'ten önceki zamanlarda Türkler millî geçmişlerini biliyorlardı. Milât sıralarındaki Kunlar, aradan iki yüzyıl geçtiği halde Tanrıkut Mete'yi hatırlıyorlardı. 730 yıllarındaki Gök Türkler de diktikleri anıtlarda 180 yıl önceki Bumun Kağan'la İstemi Kağan'ı unutmadıklarını göstermişlerdi. Bundan başka ağızdan ağıza dolaşan

destanlarla maziyi yaşatıyorlar, daima bir millî romantizm içinde bulunuyorlardı. Millî romantizm büyük bir güç kaynağı idi. Bugün de öyledir.

Türkler'e millî mazisini unutturan önce manihaizm, sonra da İslâmiyet olmuştur. Gök Türkler'den sonra 745'te Türkeli'nin başına geçip Dokuz Oğuz-On Uygur ve kısaca Uygur denen Türkler'in üçüncü kağanı "Alp Külüg Bilge Böğü Kağan" (759-780), 763'te manihaizmi resmî din diye kabul etti.

Parlak bir medenî hayat yaşayan Uygurlardan kalma binlerce yazma eser Doğu Türkistan kazılarında bulunup Avrupa müzelerine getirilmiş, birçoğu değerli bilginler tarafından yayınlanmış, fakat şimdiye kadar aralarında bir tek tarihî esere rastlanmamıştır. Eserlerin hemen hepsi manihaizm ve budizme aittir. Demek ki yabancılardan alınan din ön plâna geçmiş, milli olanı sürüp çıkarmış ve Türkler'in geçmişle ilgisini kesmiştir. Millî mazi ancak göçebe Türkler arasında ve destan halinde yaşıyordu.

Onuncu Yüzyılda kabul olunan İslâmiyet de millî maziye aynı darbeyi vurmuştur. Hem bu seferki darbe birincisinden daha yaman olmuş, maziye unutmak faciası halk tabakasına kadar bulaşmıştır.

Anadolu Türkleri Yedinci Yüzyılda üç dört yüz kişi arasında geçen Bedir savaşını, Arapların bir iç meselesi olan Ali-Muâviye düşmanlığını, Hüseyin'in Kerbelâ'da öldürülmesini ısrar ve taassupla andıkları halde On Birinci Yüzyıldaki Malazgirt'i, Türkler'in kendi iç savaşlarında ölen ve her birisi birer millî kahraman olan Kutlamış, Süleymanşah ve Kılıç Arslan'ı unutmuşlar, maziye ait olarak akıllarında sadece şekilsiz bir "Sultan Alâaddin" kalmış, eskiden olan her şeyi ona bağlayarak işin içinden çıkmışlardır.

Haydi, diyelim ki İslâmiyet'e taassupla sarıldılar da İslâmiyet'ten önceki çağı inkâr ettiler. Peki, o halde Hıristiyanlara karşı kazanılan Malazgirt savaşıyla Haçlılara karşı yurdu savunan Birinci Kılıç Arslan, Mesud ve İkinci Kılıç Arslan neden unutuldu?

Süleymaniye Kütüphanesi'nde 1952-1969 arasındaki 17 yıllık görevim sırasında gözden geçirdiğim on binlerce kitabın içinde millî geçmişin hatırlanacağına dair bir esere rastlamadım ama "Eshâb-ı Bedr" adıyla yazılmış, Bedir savaşındaki Arapları

birer birer adıyla, künyesiyle kaydeden pek çok eser gördüm. Tabîî, hiçbirisi zamanında tespit edilmemiş, hepsi savaştan çok uzun süre sonra kaleme alınmış olan bu isimlerin hemen hepsi uydurma ve yakıştırma idi. Fakat Türkler bunlara hakikat diye bakıyor, buna karşılık kendi geçmişini anmıyor, kendisini hesaba katmıyor, kavm-ı necib-i Arab'ın mefâhirini bütün yalan dolanlarıyla kabul ediyordu. Hâlid bin Velid, Târik bin Ziyâd büyük kumandan diye göklere çıkarıldığı halde onları emir eri diye bile kullanmayacak olan Çağrı Beğ, Afşın Beğ, Oruç Reis unutulmuştu.

Büyük bir Türk bilgini olan Kemalpaşaoğlu Ahmed Şemseddin, Arapça'dan sonra en üstün dilin Farsça olduğuna dair makale yazmıştı.

▼ Türkler nasılsa Osmanlılar çağını unutmamışlardı. O da hâkimiyette buldukları içindi.

1971 Ağustosunun 26'sında Malazgirt zaferinin 900'üncü yıl dönümü kutlanacak. Bu, çok yerinde bir davranıştır. Fakat her millî işte olduğu gibi yine geç kalınmıştır. Şimdi yapılacak şey Malazgirt savaşı ve Alp Arslan için dikilecek anıtın temelini atmaktan ibaret kalacaktır.

Büyük zaferlerin ve büyük kara günlerin yıldönümlerini anmak milletleri ruhlandırmak, inançlarını berkitmek için şarttır. Macarlar 1926'da Mohaç bozgununun 400'üncü yıl dönümünde büyük bir tören yapmışlardı. Biz ise 1953'te İstanbul fethinin 500'üncü yıl dönümünü kepaze ettik. Yunanlı dostlarımız gücenmesin diye töreni sönük göstermek için ne lâzımsa yapıldı. Yalnız başkalarını düşünmek, kendimizi hesaba katmamak bize mahsus bir özellik. Acaba bu milli bir ruh hastalığı mı?

Malazgirt'in 900'üncü yıl dönümü yurt kalkınmasında bir hamle yapmak için de mühim bir fırsattı. Genelkurmayın, jeologların, meteorolojinin, Devlet Su İşlerinin ve ilgili bütün dairelerin reyleri alınarak Malazgirt savaşının yapıldığı ovanın kenarında "Alparslan" adıyla bir şehir kurmak, Plânlama Teşkilâtının teklif edeceği fabrikaları dikmek, bir üretme çiftliği ile hara yapmak ve 24 Oğuz boyunu canlandırmak için Alparslan şehrinin çevresinde 24 modern örnek köy kurarak Anadolu'ya köyler halinde dağılmış olan Oğuz boylarından seçme aileleri oraya yerleştirip fennî tarıma yöneltmek, pilot bölge denilen bir örnek kesim kurmak için bire bir fırsattı.

Düşünülmedi. Çünkü partizan hükümetler önce kazanacakları oyları, sonra taraftarlarına sağlayacakları çıkarı düşünmek alışkanlığında olduğundan millî şuur felce uğramıştı.

Nitekim radyo haberlerinden öğrendiğimize göre Malazgirt için yapılacak her şey 26 Ağustos 1971'de başlayacaktır. Halbuki o gün her şeyin bitmiş olması ve her şeyin açılış töreninin yapılması gerekirdi.

Millî kültürü geliştirip yeniden yaymak için Millî Eğitim ve yeni kurulan Kültür Bakanlıklarına hayli iş düşecektir ve öyle görünüyor ki yeni hükümetin başını belâya sokacak olan tek konu eğitim reformu olacaktır.

Toprak reformu beş on yıllık sürede sonuca bağlanabilir. İdaredeki kırtasiyecilik bir iki kanun ve sert uygulama ile çözüm yoluna girebilir. Uçak ve tankları Türkiye'de yapmak biraz sabır ve çalışma işidir. Bütçe açığı ciddî tasarrufla önlenebilir.

Fakat iş eğitime gelince o kadar kolay değildir. Eğitim reformunda bilgi ve millî terbiye söz konusudur. Kurslarla öğretmenlerin bilgi eksiklerini tamamlamak mümkündür ama millî terbiye kursla verilemez. Eğer öğretmenin kafasında Marks, Lenin, Mao gibi hastalıklar varsa o öğretmen kaybedilmiş demektir. Başımızı kuma gömmeden söylemek gerekirse bugün Moskofçuluk, Maoculuk alabildiğine sürüp gitmekte, binlerce öğretmen onmaz ruh hastalığına tutulmuş bulunmaktadır. Kendi milletine ve vatanına düşman olan; Moskof'u, Çinli'yi bekleyen ve özleyen öğretmenlerle Türk çocuklarına nasıl millî terbiye verilecek? Sıkı Yönetim Mahkemelerine düşen öğretmenler bu hastaların pek küçük bir bölümüdür. Ötekiler göze çarpmadığı veya sindiği için yerlerinde bırakılmıştır. Yarın elverişli ortam bulunca bunlar yine ağularını saçmaya başlamayacak mıdır?

Demek ki eğitim reformu için binlerce öğretmeni feda etmekten başka çıkar yol yoktur. Güç iş. Fakat yapılmalıdır. Ordudan 7.000 subayı birden emekliye sevk eden, 1500 Harbiyeliyi birden askerlikten çıkararak prensip, milletin yarınını feda etmemek için birkaç bin öğretmeni feda etmekten çekinmemek zorundadır. Yoksa Türk milletinin geleceğinden ümit kesmek lâzım.

Kültür Bakanlığının kuruluşu yerinde bir kararın sonucu idi. Fakat kültür bakanının iş başına geçer geçmez, sanki başka hiçbir mühim mesele yokmuş gibi, tiyatro ve baleden bahsetmesi bizi hayal kırıklığına uğrattı. Türk kültürü deyince akla en son gelecek şey tiyatro, hiç gelmeyecek şey ise baledir:

Kültür nedir? Millet fertleri arasındaki ortak değer ve inançlar değil mi? O halde Türk kültürü deyince ilk düşünülecek konu “dil”, sonra da “ahlâk”, “tarih”, “müzik”, “mimarlık”, “süsleme sanatları” ve “folklor”dur.

Kültür Bakanlığından ilkönce tiyatroyu köye kadar götürmesini değil, “Türk Kültürünü Koruma Kanunu” adlı bir kanunla milletimizin temelini baltalayan sebepleri ortadan kaldırmasını beklerdik.

Tiyatro kurmak kolaydır. Şimdi herkes artist olduğu için sahne sanatkâr bulmak da güç değildir. Fakat Türk milletine ve onun halk tabakasına millî şuur, zevk ve kültürü aşılacak tiyatro eserleri nerde? Kültür Bakanı Türk köylüsüne Hamlet yahut Faust’u, yerli piyes diye de solakların devrik cümleli eserlerini seyrettirecekse hiç zahmet etmesin.

Türk kültürünün baş unsuru olan Türkçe’yi korumak ve geliştirmek derken, tabii, okullarda öğretilecek sağlam dil bilgisini, sekizinci yüzyıldan beri temel eserleri bilinen Türkçe eserlerden seçme parçaları, Türk lehçelerini kastediyorum. Bu vatanın “Türkeli” olması için bütün coğrafya isimleriyle her türlü ticarî, ilmî, iktisadî, kültürel ve turistik kuruluş adlarının Türkçe olmasını, bir Dil Akademisi kurulmasını ve utanç verici şekilde hâlâ tespit edilmemiş bulunan imlânın kesin hal almasını, Türk tarihinin millî şuur ve menfaat açısından tedvinini ve Türkiye’de ne kadar Türk mimarî eseri varsa hepsinin onarılarak yıkılmaktan kurtarılmasını kastediyorum.

Mühim bir nokta da Türkiye’nin uygun bir yerinde bir “Ölmezler Yolu’nun yapılmasıdır. Ölmezler Yolu, Türk tarihinin ulu kişilerinin heykel ve anıtlarıyla süslü, en heybetli ağaçların gölgelediği bir tarih yoludur. Şimdilik Alp Er Tunga ile başlayıp Atatürk’le bitecek ve ilerde de yetişecek büyüklerin heykel ve anıtlarının eklenebileceği uzun ve gösterişli bir yol..

Büyük kahramanlar, devlet başkanları, başbuğlar, bilginler, şairler için törenler Ölmezler Yolu'nda yapılacak, geçit resimleri burada olacaktır. Bütün Türk çocukları en aşağı bir defa bu yolda yürüyecek, her büyüğün anıtında yazılı birkaç satırı okuyarak Türk olmanın gururunu burada tadacaktır.

Bir millet yalnız Keban Barajı, Ayşe fırını ve Hilton Oteli ile beslenmez. Geçmişin büyüklüğünden hız alarak daha büyük gelecekle için ümidini bilemezse yozlaşır.

Türk Kültürünü Koruma Kanunu, kültürün mühim bir bölümü olan ahlâkı da koruyacağı için Türk ahlâkını yıkıcı yazılar, resimler, piyesler, filimler, reklâmlar, dernekler bu kanunla yasaklanacak, böylelikle millî çöküntü önlenecektir.

En büyük sosyal kanunlardan biri “taklid”dir. Gazete, dergi, film, sahne, radyo, plaj ve sokakta daima “gayrı millî”yi, daima “gayrı ahlâkî”yi gören genç nesillerin birer milli kahraman, ülkücü yiğit olarak yetişmesine imkân yoktur. Sokakları dolduran karı kılıklı erkekler gördüğünü taklidin sonucudur.

Bunun çaresi, yukarda da işaret ettiğimiz gibi “Türk Kültürünü Koruma Kanunu”dur. Müthiş bir telkin vâsıtası olan, bu sebeple birer okul gibi mütalaa edilmesi gereken tiyatro ve film devlet kontroluna alınıp millî, ahlâkî, vatanî propaganda haline getirilirse manevî kalkınma için en tesirli tedbir olur.

Malazgirt'in 900'üncü yıl dönümünde o savaşı kazananların ruh ve karâkter sağlamlığı ile bugünün acıklı manevî yapısı arasındaki çelişki bize bunları düşündürdü.

Vaktiyle, Demokrat Parti iktidarında, hükûmetin ıvırzıvırla uğraşması ve uyarmalara aldırmaması dolayısıyla, Dr. Cezmi Türk bir Meclis konuşmasında “biz Meclise değil, zabıtlara hitap ediyoruz” demişti.

Biz de yarınki araştırmacılara hitap ettiğimizi sanıyoruz.

Başka ne yapabiliriz ki?

Ötüken, 9 Ağustos 1971, Sayı: 8

EK:2- Türk Kara Ordusu Ne Zaman Kuruldu?

(H. Nihal ATSIZ)

Kara Kuvvetleri Komutanı radyoda yaptığı konuşma ile Türk Kara Kuvvetlerinin 600. kuruluş yılını kutladığı gibi daha yüksek kademedeki kimseler arasında da aynı konu üzerinde tebrikleştirmeler oldu.

Bu hesaba göre Türk Kara Kuvvetleri, yani daha gerçek anlamı ile Türk Ordusu 1363”te kurulmuş oluyor.

Bu demeç ve mesajlarla kendimizi bilmek bakımından ne kadar büyük gaflet içinde bulunduğumuz bir daha ortaya çıkmış oldu.

600. yıl dönümünü kutlayan yüksek mevki sahiplerine şunu sormak gerekiyor:

Türk Kara Kuvvetleri 1363”te kurulduğuna göre ondan önceki büyük savaşlar, çok büyük stratejik hareketler ve taktik vuruşmalar kimin tarafından yapılmıştı?

Bu hareketleri yapanlar ve büyük imha meydan savaşlarını kazananlar Türk Ordusu değil miydi? Meselâ ikide bir tekrarladığımız 1071 Malazgirt zaferini Türk Ordusu değil de, gayri muntazam çeteler mi yapıp kazandı? Yahut bu ordu Türk hükümeti tarafından ücretle tutulmuş yabancı askerler tarafından mı kurulmuştu?

Bunu gibi 1040 Dendanekân savaşını, 1048 Pasinler savaşını; Birinci Kılıç Arslan, Birinci Mesud, İkinci Kılıç Arslan”ın Haçlılarla yaptığı büyük meydan savaşlarını yapanlar ordu değil miydi?

Türk Ordusunu 1363”te kurulmuş saymak millî gururu inciten bir uydurmadır. 1363”te kurulan şey Türk Kara Ordusu değil, devşirmelerden mürekkep bir iki muhafız bölüğüdür. Osmanlı Hanedanı zamanındaki büyük askerî hareketlerde de bunların rolü cirimleri kadar olmuş, asıl savaşı tımarlılar, yani eskiden beri mevcut olan ordu yapmıştır.

1363”te kurulmuş ordu ile yeni bir ordu düzeninden bahsedilmek isteniyorsa, yine yanlıştır. Çünkü bu ordu On Dokuzuncu Yüzyılda bizzat devlet tarafından

kaldırılarak yenisi kurulmuş, hattâ Balkan savaşından sonra Almanya”dan getirilen öğretmenlerle ve yeni teşkilâtla ordu yeni baştan düzenlenmiştir. Değişme burada da bitmemiştir. Şimdiki ordumuzun eğitim, kuruluş, taktik, kıyafet, hatta yürüyüş ve adım atış bakımından Kurtuluş Savaşı”nı yapan orduya benzer tarafı kalmış mıdır?

Böyle olduğu halde bunlara nasıl aynı ordunun türlü çağlardaki kademeleri diye bakıyorsak, 1363”ten önceki zamanların ordusuna da öyle bakmak icap eder ve gerçek de budur.

Milâttan önce 220”den beri tarihi, tarihî belgelerle bilinen ve tarihte daima birinci sınıf asker diye tanınan bir millet 16 asır ordusu olmadan yaşayacak, sonra ancak 1363”te aklına gelerek bir kara ordusu kuracak, bu ordu da yer yüzünde Türk kalmamış gibi hep yabancılardan mürekkep bulunacak...

Doğrusu, söyleyecek söz bulamıyorum...

Bu olay, memlekette millî kültür yoksulluğunun derecesini gösteriyor. Hele Milli Eğitim Bakanlığının, ortaokul ve lise derslerinde bir değişiklik yapacağını söylediği, orta okullarda tarih-coğrafya-yurt bilgisi derslerinin sosyal bilgiler adı altında birleştirileceğinin ileri sürüldüğü bu günlerde bizi, millî kültür üzerindeki bazı düşüncelerimizi söylemeye mecbur ediyor.

Millî şuurun millî kültürle ayakta tutulacağı artık dünyanın yuvarlaklığı kabilinden bir gerçektir. Millî kültürün kaynağı ise okullardaki bazı derslerdir. Bu derslerin başında Türk dili ve Türk tarihi gelir. Milli Eğitim Bakanlığı tarih, coğrafya ve yurt bilgisini birleştirmek yerine müstakil bir Türk tarih dersi ihdas edip bunu ilkokulun ikinci sınıfından lisenin sonuna kadar okuttursa çok yerinde bir harekette bulunmuş olurdu. Başka milletlerin aydınlarındaki kendi tarihlerini bilmiş her türlü takdirin üstündedir. Bizim aydınlarımızın da o hale gelmesi ancak ders programlarındaki yeni ayarlama ile kabil olacaktır. Kısacası ilk ve orta öğrenim bir yandan millî şuur, bir yandan da atom çağı gereklerine göre düzenlenmelidir.

Sayın Kara Kuvvetleri Komutanı, lise öğrenimi sırasında iyi bir Türk tarihi dersi görseydi; Çengiz Han”ın genç komutanı Cebe”nin Doğu Avrupa”ya olan hârika

yürüyüşünü ve bu komutanların eşsiz disiplinli ordularını bilseydi, Türk Kara Kuvvetleri 1363”te kurulmuştur demeyecekti.

O halde Türk ordusu ne zaman kuruldu? Bugünkü tarih bilgimize göre ilk teşkilâtlı Türk ordusu Milâttan Önce 209”da Tanrıkut Mete (=Motun) tarafından kurulmuş, verilen buyruğa kayıtsız-şartsız itaat şartı kabul ettirilmiştir, ordu 10, 100, 1000 kişilik birliklere ayrılmıştır. Fatih, İstanbul kuşatması sırasında nasıl yeni bir top icat etmişse, Mete de uzak menzilli bir yay icad etmiş, bu müthiş ordu sayesinde Kore”den Hazar”a kadar olan bölgeyi tek devlet halinde birleştirerek Türk milletinin yaratıcısı olmuştur.

Bundan sonraki bütün ordularımız Tanrıkut ordusunun devamıdır. Zaman zaman değişiklikler ve düzeltmeler yapılmış, fakat ruh ve temel aynı kalmıştır.

Bu sebeple 1363 yılı Türk Kara Kuvvetlerinin yani Türk Ordusunun kuruluşunun 600”üncü değil, 2172”nci yılıdır.

Saygılarla arz olunur.

Nihal ATSIZ, Orkun, 15 Temmuz 1963, Sayı: 18

EK:3- 30 Ağustos ve Türk Ordusu

(H. Nihal ATSIZ)

30 Ağustos deyince, tabii, akla hemen Türk ordusu geliyor. Türk ordusunu düşününce de, insan, ister istemez geçmişin derinliklerine giderek bir savaşlar destanını gururla hatırlıyor.

Tarihimiz her şeyden önce bir kavgalar tarihidir. Eşsiz kahramanlıklarla, kumandanlık sanatının şaheser örnekleriyle dolu bir kavgalar tarihi ve tarihin seçkin ordusunun destanı...

Türk ordusunun ne zaman kurulduğunu, daha doğru bir deyimle, Türk savaşçılarının ne vakit ordu haline geldiğini, kesin olarak bilmiyoruz. Tarihin aydınlığına çıktığımız zaman ordumuz vardı. Hem de ne ordu?...Destana "Oğuz Han" diye geçen büyük imparatorumuz Tanrıkut Mete yahut Motun'un yarattığı o bulunmaz ve yenilmez ordu... Tanrıkut Mete, disiplinin bir ordu için yiğitlikten de üstün olduğunu anlamıştı. Tarihin en disiplinli ordusunu bu düşünceyle kurdu ve askerlerine öyle bir ruh aşıladı ki ne buyruk verse körükörüne yapılıyordu. O kadar ki, Tanrıkut buyruğu verdiği için servetleri olan atlarını ve sevgilileri olan nişanlıları ile evdeşlerini hedef yaparak vurmaktan çekinmediler.

Bugünün yumuşamış insanları, şüphesiz, böyle bir şeyi yapamaz ve yaptıramazlar. Fakat az kuvvetle çok iş yapmak, büyük devlet kurmak ve millet yaratmak isteyenlerin felsefesi de pörsük bir ruha dayanamaz. Tanrıkut Mete, Türk milletinin edebi disiplinini kurdu ve bütün dünyaya askeri disiplinin ne olduğunu, neler yapabileceğini gösterdi.

Disiplin, körükörüne itaattir ve körükörüne itaatta en büyük yaratıcı şuur gizlidir. Buhanlı anda, ölümün karşısında, tartışmakla hiçbir güçlük çözülemez. İtaat edilen yanlış karar bile, tartışılan doğru karardan daha verimlidir.

Mete'nin Hunlarının yiğitliğe ve nişancılığa ihtiyaçları yoktu. Lüzumundan çok cesur ve nişancı idiler. Mete, bu meziyetlere disiplini de ekleyerek Türk ırkını edebileştirdi.

Disiplin... Emir vermek gururu ve emir almak sarhoşluğu... Bu sarhoşluk müthiş bir şeydi ve içinde atom enerjisi gibi korkunç bir kuvvet gizlidir.

Hunlar, Tabgaçlar, Aparlar, Gök Türkler, Uygurlar, Karahanlılar ve Selçuklular hep aynı strateji ve aynı taktikle savaşıyorlardı. Ani baskın yapmak; yahut düşman saldırınca çekilmek ve onu üssünden iyice uzaklaştırıp yıprattıktan sonra kesin sonuçlu savaşa girmek. Düşmanla karşılaşınca ok yağdırarak ince ay şeklinde saldırmak, düşman dayanıyorsa yine ince ay biçiminde hızla çekilmek ve çekilirken geriye şaşmaz oklarla atış yapmak.

Bu ince ay, kovalarken de, kaçarken de düşmanı kısıkaç içine almaya daima hazır bir metottur ve çok kere kapanarak onu yok etmiştir.

Savaş, bozkırların bir hayat felsefesi olmuştur. Henüz İslamiyet doğmamıştır ve Türkler ebedi cenneti henüz bilmedikleri gibi şehitlerin cennete gideceklerinden de haberleri yoktur. Öyle olduğu halde savaşta ölmeye can atarlar, evde ölmekten utanırlar, böyle bir ihtimal karşısında benizleri sararır.

Böyle bir orduyu elbette yenemezsin. Yok edebilirsin, fakat mağlup, asla!...

Babadan oğula askerliğin, iyi savaşçı yetiştirdiği muhakkaktır. İnsan hayatında işbölümü gelişip toplum daha çapraşık bir durum alınca, Türkler de Tımarlı askerliği kabul ettiler. Bu daimi bir ordu demekti ve yüzyıllar boyunca çok verimli sonuçlar doğurdu. Tımarlı asker bir toprağın sahibi idi. Toprağın gelirini alıyor, fakat daima savaşa hazır bulunuyordu. Ölünce yerine oğullarından en iyisi geçiyordu. Osmanlıların, bir muamma ve mucize gibi görülen ilk fetihlerini, küçük toprak aristokrasisi bu Tımarlı ordu yaptı.

Mete'nin, büyük bir askeri felsefenin kurucusu olduğunu zaman ispat etti. Türk ordusu, Mete'nin prensiplerine sadık kaldığı müddetçe yenilmedi, yenilse de hemen toparlanmasını bildi. Mete'nin prensiplerinden uzaklaşınca bozgunlar kendini gösterdi.

Askerlik, fedakarlık ve feragat mesleğidir. Asker, şahsi kaprislerinden de feragat edecektir. Kumanda aldığı zaman bunu kayıtsız şartsız uygulayamayan insan, asker

olamaz. Bu itaatta eşsiz bir güzellik vardır. Hoşuna gitmeyen şey karşısında herkes direnir. Bunu, en seviyesiz insan, hatta hayvan da yapar. Fakat hoşuna gitmeyi düşünmeden; zevkini, arzusunu, fikrini büyük bir prensip uğruna feda edebilen insan, en üstün insandır. Tarihimizde, disiplinin bozulduğu zamanların cezasını bozgunlarla ödedik. Son devrimizde ise, disiplinsizlikten başka yeni bir mikropla zehirlendiğimiz oldu: Siyaset! Bunun nasıl bir mikrop olduğunu ve neye mal olabileceğini Balkan Savaşı göstermiştir. Bütün dünyanın, Balkanları birkaç ayda perişan edecek sandığı Türk ordusu, subay kadrosuna giren siyaset mikrobu yüzünden korkunç bir bozguna uğradı. Siyasetin, nasıl kemirici bir mikrop olduğunu anlamak için 1913'te Balkanlılara yenilen bir ordunun, 1914-1918'de İngiltere ve Fransa gibi o zamanın şampiyonları karşısındaki şerefli ve destani savaşlarına bakmak yeter.

Çekirdek silahların ortaya çıktığı zamanımızda, askerliğin değeri kalmış mıdır diyenler var. Bunlar kasıtlı bozgunlar değilse, karamsar gafillerdir. Askeri ruha sahip bir millet, aklın gerektirdiği şekilde hazırlanmışsa, birkaç atom bombası ile yenilmesine imkan yoktur. Küçük İsveç, atom silahları olmadığı halde atom savaşına hazırlanmıştır. Sığınaklarla, atom savaşı eğitimi ve gerillacıları ile...

Çekirdek silahlı düşmanın saldırısına uğrayan Türk ordusu ne yapar? Kendisinin de aynı silahları varsa mesele yok. Aynı cinsten silahları yoksa, dağlara ve mağaralara dağılarak tarihin en şanlı ve kanlı, en uzun ve çetin savaşını yapar.

İngilizler, Fransızlar Çanakkale'ye saldırdığı zaman, o üstün silahlar karşısında, o maneviyat ve o eğitim karşısında, Balkan Savaşı'ndan çıkmış Türk askerinin bir şey yapamayacağından emindiler. Hatta Türk ordusundaki Alman subayları da aynı düşüncede idiler. Fakat Enver Paşa'nın sıkı disiplini ile bir buçuk yılda hazırlanan ordu, yetişkin ve fedakar subayların kumandasında, bire karşı iki ölerek, onları durdurup kaçırdı. Çünkü ruhlarını zafer inancı sarmıştı. Fakat ruhlarında zafer inancı olmayan Fransızlar, Majino'nun arkasında oldukları halde Alman saldırışı karşısında 12 günde yere serildiler.

30 Ağustosunu anarken, bir inanç gücünün kazandırdığı zaferi düşünüyor ve ona başlangıç olan 26 Ağustosunu da hatırlıyoruz. 26 Ağustos, 40.000 kişinin 100.000'i darmadağın ettiği başka bir inanç savaşının Malazgird'in de yıldönümüdür. Ve

doğrusunu isterseniz, Türkiye Türklerine yakışan asıl bayram 26-30 Ağustos günlerinin bayramıdır.

30 Ağustosunu anarken, onun şehitlerini ve bütün savaşların şehitleri olan elli milyon kahramanı kutluyoruz. Milletimizin özü olan ordumuzu ve onun şeref tablosunu düşünüyoruz. Subaylarımızın Tanrıkut Mete ordusu subayları kadar çelik iradeli olmasını diliyoruz askerliğin zorlaştığı çağımızda, subay ve astsubaylarımızın daha çekirdekten yetişmesini istiyor, bu sebepten askeri okullarımızın kapatılması yolundaki hareketleri üzüntüyle karşılıyoruz.

Hayat savaştır. Ölümden korkanlar yaşamasın. Bayraklar, nasıl kanlandıkça bayrak oluyorsa, toprak nasıl kanla sulandıkça vatan haline geliyorsa, toplumlar da ölmesini bildikleri nisbette millettirler. Ölümden ancak hayvan ve hayvanlaşmış insan kaçır. Ölümün en güzeli ise, yurt ve şeref uğrunda ölümdür. İçimizi sızlatan şehitlerimiz aynı zamanda övüncümüz ve sevincimizdir de...

Bu yazı, Türkçülerin, Türk ordusuna, onun elli milyon şehidine ve yarınki şehitlerine saygı duruşudur.

Nihâl Atsız, Milli Yol Dergisi, 31 Ağustos 1962, Sayı: 31

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Toygun Yılmaz
Doğum Yeri	Kars / Merkez
Doğum Tarihi	07/09/1993

Lisans Eğitim Bilgileri

Üniversite	Kafkas Üniversitesi
Fakülte	İlahiyat Fakültesi
Bölüm	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurum	Türk Silahlı Kuvvetleri
Görevi/Pozisyonu	Deniz Subayı
Tecrübe Süresi	2 Yıl

Katıldığı

Kurslar	Askeri Kurslar
Projeler	Yok

İletişim

Adres	İstasyon Mah. Kurban Ali Çelik Cd. Güler Apt. No:38 D/5 Kars Merkez
E-mail	toygun_ylmz@hotmail.com